

ZERUKO ARGIA

IDAZKOLA TA BANAKOLA: OKENDO, 22 - SAN SEBASTIAN - TEL. 26666 - PREZIOA 4 PEZETA

ULSTER-LURRALDEKO N A I G A B E A K

Ez da giro Ulster izeneko Irlanda-ko lurraldetan! Ixkanbillak ez-ezik guda bizia sortu da. Baina erlijio-matxinada baino askoz geiagokoa da an askatasun-egarria. Ulster-tarrak azke izan nai dute, eta ez menpeko.

GATZ ETA PIPER

- Igazko Ikas-aldian Galizia-n izena emanak, larogei milla izan ziran. Gizon aitua jakin dutenez, beste 76.000 galizitar ikasleek ez dute biderik eta ikastetxerik izan, ikasaldian sartzeko.
- Espainia-ko Caritas-ek Biafra-Nigeria-ko gerrate-nekeak arintzeko, amar tonelada sendagai bialdu du aidez. Sendagai oien balioa, amabi milloi inguru da. Laster beste ainbeste bialduko du Caritas'ek alde aietara.
- MATESA guzien aotan dabil oraintxe. Elkarte orrek, dirudienez, Estaduko dirua ondatu du, amar milla milloiren galera egiñaz. Lantegi ortako nagusiak, Vila Reyes anaiak eta aien kuñadu dan Salvat Dalmau dira.
- MATESA lantegia Iruña-n dago. An lan egiten duten langilleak, zazpireun bat dira ta bertako billatzaileak berreun bat. Etxe onek berepeko beste etxeak ere ba ditu Bartzelona-n eta Espainia ta erbesteko zenbait erritan. Len aitatutako nagusiak, legepean lotuak daude arazo onengatik.
- La Paz, (Bolibia-koa) erriko bi gotzai-laguntzaile diran monseñor Eskibel eta Schierhoff jaunak obisporako izendatu baiño lenago bizi ziran txaboletan bizi dira orain ere. Peru-ko Kardenal Landazuri ere, bere jauregia utzi ta etxe apal batera joan da bizi izatera.
- Espainia-ko «Instituto Nacional de Estadística»ren bitartez au jakin degu: Espainia-n 29 milloi espainiar baiño geiago bizi dira, eguneko eun pezeta baiño gutxiagoko irabaziarekin. Eta ia 20 milloik, ez du eguneko 50 pezetako irabazirik ere. Beste alde-tik, eguneko bosteun pezeta irabazten dituztenak, eun milla baiño gutxiago dira...
- Errusia ta Irak-en itunben bat izenpetu dute elkarren artean, ango arriolio-obiaz baliatzeko. Rumailatik bakarrik, urtero 20 milloi tonelada aterako dituzte. Errusia-k 70 milloi dolar jarri ditu langintza

- ortarako. Sartaldeko Europako Gobernuak eta dirudunak, jipoirik aundienetako bat artu dute arazo ortan.
- 1970'garren urte-asieran, Pompidou ta Nixon WASHINGTON-en batzekoak dira, bien arteko ar-emanak bere arira ekartzeko.
 - Il-berri dan Camille Devret emakumea, bere bizi guzian indarkeri-ezaren alde jokutzen ibillia zan. 1914'garren urtean guda-oiñetan galdu zuan bere senarra, ta arrazkero, zuzentasun-alde gogor jakatu du, errien arteko maitasunaren alde saiatuaz. Emakumaearentzat berebiziko lanbidea ortan ikusten zuan: «Ama diran emakumeak, edozein odole-tako emakumeak, elkarren artean ondo konpontzen dira» —esan oi zuan. Bere idaz-lanetan India ta Gandhi aitatu izan ditu sarri.
 - Atera berri diran kontuetan au agiri da: Munduan erlijioso auk dauzkagu: jesuitak, 34.762; prantzizkotarrak, 26.666; saletarrak, 22.810; Kristau Eskoletako Anaiak, 16.584; kaputxinoak, 15.301; maristak, 10.810; domingotarrak, 9.578; Redentoristak, 8.805; oblatuak, 7.526 eta lazaristak, 6.284.
 - Txina-k gutxi-gora-bera 700 milloi bizilagun ditu. Oientzako, bere irabazia 60.000 milloi dolarrena da. Arritzekoa da onen ondoan, Estatu Batuetako kontuak ikustea: (692.000 milloi dolar 200 milloi bizilagunentzako). Errusia-k, 297 milloi dolar 230 milloi bizilagunentzako.
 - Washington-go uriak, bizilagun bakoitzeko 50 metro laukotu belardi du. Viena-k, 25 metro laukotu; Berliñ-ek, 13 metro laukotu; Erroma-k, bederatzi metro laukotu; ta Paris-ek metro laukotu bat.
 - Illero lau milla Cubatarrek alde egiten dute Cubatik Espainia-ra, Mexiko-ra edo Ipar-Ameriketara. Alde-egite au 1965-garrenean asi zan. Eta uste denez, 160.000 kubatar dira arrazkero andik alde egiñak.

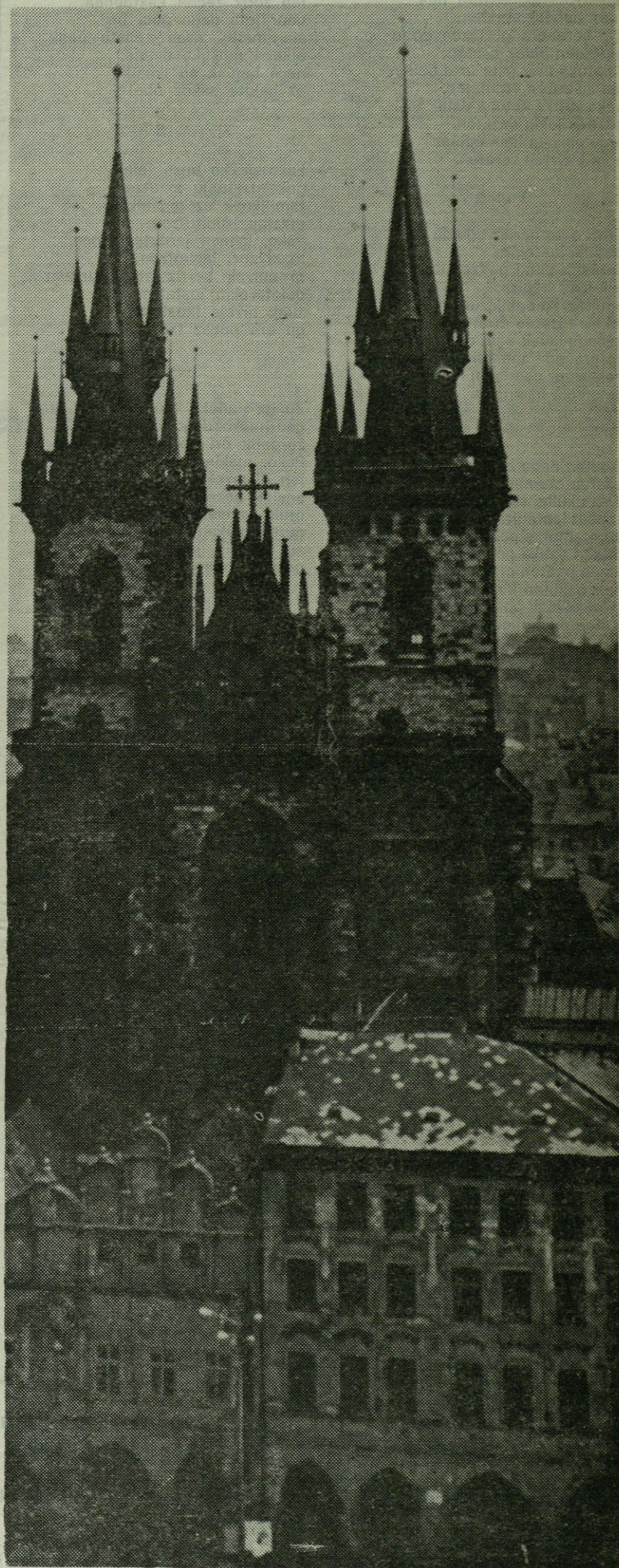
ESKATU:

ZERUKO ARGIA'ren bidez, zure etxera bialduko zaizkizu, zuk nai dituzun liburu ta liburuxka auk:

	Ptak.
☐ 6-garren Paul Aita Santua ta «Il-garren Batikano» Batzarrak Yurre'tar Yulen A.	90
☐ «Lourdes'ko Ama» - Euskal Meza. P. Francisco de Lazcano. Donosti'ko Eliz-barrutian loratua.	35
☐ Kontu zarrak eta kontu berriak. Edic. «Apakia».	5

BRUÑO Liburuak

☐ Gazteen Biblia. F. Hoffmann eta Ondarrabi-ko F'ren itzak, eta A. Zugasti'k euskeratua	250
--	-----

PRAGA: URTE BETE GERORA

Orain bete da urtea, Errusi-ko gerra-gizonak Txekoeslobakia beregain indarrez artu zutenetik. Begira emen Praga-ko eliz-nagusia, Guy santuari eskeinitakoa eliz ederra: txekotarren kezka ta ezbearrenlekuk

BERTSO BERRIAK

(Doña: «Itxu-aurreko mutil
koskor bat»)

— 1 —

Baserritarrak, astera nua
zuen berriak ematen,
zer gorabera gertatzen diran
bertsuen bidez esaten;
saiatuko naiz gaur artu dedan
lan au zuzen eramaten,
nekazaritza astuna dala
guztiak jakin dezaten,
ordu askoan lana egiteaz
nola bizitzen zeraten.

— 2 —

Oiari agur garaiz eginda
beriala lantegira,
denbora gutxi galtzen dezute
erlejuari begira;
eguneroko eginkizunak
jakiñak izaten dira:
ganadu-lanak egin da gero
sorora edo mendira...
nekea zer dan jakin nai duna
datorrela baserrira.

— 3 —

Ikusten degu baserritarra
udaran eta neguan,
nola ukullu, soro ta mendi
zenbat lan egiten duan;
bere ametsa pakean bizi,
orixen dauka goguan,
lagun onaren ordeza etsaia
naiz askotan inguruan,
txori txikiak pixti gaiztoa
izaten duan moduan.

— 4 —

Udaberrian zuaitz gañean
txoria kantuz asita,
uste gabeen pixti gaiztoak
egingo dio bixita;
andik aguro itzuli bear
bere kabia utzita,
bestela azkar ilko duala
egon liteke etsita;
baserritarrak samintzen dira
ori ola ikusita.

— 5 —

Beren kabia baserrira da
ta nola ez ori maite?
Guraso zarren ondorengoak
au eredutzat daukate;
odol bereko kristauak bertan
konta ezin ainbat urte,
bañan gaur asko asarre daude
ta motiboa badute:
pixti gaiztoak txorian gisa
etxetik bialtzen dute.

— 6 —

Agintarien buruzbidea
lan aundietan sartzea,
kamio eta bizi-lekuak
azi ta ugaritzea;
komeniko da erriak eta
ballarak zabaldutzea,
bañan tristeja jendea ola
etxetik bialdutzea,
ta tristeago berriz oraindik
baserriak botatzea.

— 7 —

Olako gauza negargarriak
nun-nai gertatzen dirade,

bat or daukagu gu bizi geran
etxetik urruti gabe;
len zutik zegoen Laxtuenea
gaur jota dago goia be,
ain maite ziran tellatu-peak
elkarri musuka daude,
nere begiak au ikusiko
ez balute askoz obe!

— 8 —

Laxtuenea'ko auzo leiala
guk etzaitugu aztutzen,
familikoak ez giñanikan
etzaigu iruditzen;
Pako, lanean jarduten ziñan,
lñaxi zuri laguntzen,
ta aurak berriz etxe aurrean
pelotarekin jostatzen,
zuek orrela ikusirikan
gu ere pozez txoratzen.

— 9 —

Zuaitz gañeko txorian gisa
gaur asko dago beldurti,
zergatik ori gertatu zaion,
Pako, makinatxo bati;
len elkarrekin izaten giñan
anaiak bezela beti,
orain kalean bizi zerate
guregandikan urruti,
au ikusirik gure biotzak
nola ez egin bi zati?

— 10 —

Etxeko gauzak ematen dute
estuasun da larria,
arakiñaren gain ikusirik
ganaduen sal-neurria;
itxura-antzean ordaindu arren
galera izugarria;
dituan tresnak utsean eman,
gero bota baserrira,
negargarriak ezer badegu
auxen da negargarria!

— 11 —

Ixpillu ortan begira zagon
ta konturatuko gera,
nekazarien bizi-modua
nola dihoan gain-bera;
tresna zarrakin ezin joango da
baserritikan kalera,
norbait egin bearko dio
berri batzuen galdera,
aiek urrea ordaindu bear,
ara nun dagon galera.

— 12 —

Lur zoragarri onek dirudi
jantzirik dagola urrez,
zelai-mendiak apaindurikan
baserri zuri ederrez;
oietatik gaur asko lurrera
eroriak, zoritxarrez,
gure izkuntzaren kabi maiteak
botatzen dituzte errez,
argatik dago Ama Euskera
samindurikan negarrez.

SEBASTIAN SALAVERRIA
A i e t e

NERE BORDATXOTIK

Denbora-igartzalleak, «astro-
nomoak», ez dira beti zuzen
ibiltzen.

Aurten eguzkia gaixo gendula
esan ziguten. Amaika urtetik
amaika urtera izaten dula gaxo-
aldia. Aurten tokatzen zitzaio-
la ta etzula lanik egingo: etzula
berotuko.

Etzegok toki txarrean!

—

Zenbat itzezin oi degun sarri
ixilik egon nai ezta,
ainbeste milla, preskura billa
eguzkiari igeska.
Abuztua'ren erdian gaude;
gaur da Andra Mari pesta,
kosta erriak oraintxe daude
zearo jendez gañezka.

—

Andra Mari egunez moldatuta-
ko bertsoak dituzu, irakurle.

—

Jakinduririk asko ba-dago,
baña ez iñor arrotu,
obeko degu utsegiteak
apaltasunez aitortu.
Gaixo zegola eguzkia-ta
etzezakela berotu,
danak sinisten asi ezker-
o ez al ditekero erotu?

—

Argiak egon ditezke baña
ez orrenbeste dakiñik,
aspaditxoan nola gabiltzan
esan nai nuke garbi nik.
Goizean goizik, izerdi tintaz
gorputz dana blai egiñik,
eta gabeen oieratuta
begirik itxi eziñik.

—

Denbora gutxiz sendatua da
lenagotik gaixo zana,
egundo baño bero geiago
baltzen baitu gugana.
Eguzki, izar, goi eta beiak
bere mende dituana,
ba-dago norbait gizonak baño
jakintsuagoa dana.

—

Beroak bero, legorrek legor,
danak pasako al dira,
leku geiago izango degu
emendik egun gutxira.
Laister aldegin bearra dauka
bakoitzak bere tokira,
berealaxe jarriko gera
udazkenari begira.

—

Lengo egun batez biok bazkal-
du gendun, Joxe Manuel «Ur-
tain».

Kontu batzuk esan genitun.
Nik nai aña ez.

Nere eginbeurrak goizago al-
degitera beartu ninduten.
Ainbat maite zaitudalako, as-

ko ere asko ixtimatzen zaitut.
Zure ona besterik ez nuke nai.

—

Ba-dakizu, Joxe Manuel, urren-
go kontrarioa zein dezun.

Benito Canal gelditu da Espa-
ña'ko txapeldun izendatua. Men-
deratu egin zun Bilbao'n Etxeba-
rria, lengo txapelduna.

Beraz, txapela buruz aldatua
dago. Zu zoaz orain Canal'i ar-
pegi ematera.

Ikusi egin bear txapela aren
buruan geldituko dan ala zurera
aldatuko dan.

—

Pixu ta erantzunkizun aundiko
burukaldia dezu urrenagoa. Zeuk
ondo dakizunez, Euskalerrri gu-
zia zure zai dago. Danok kezka-
turik, danok urduri.

Serio artu bear dezu arazo au.
Canal menderatzen badezu, es-
kallera malla batzuk igotzen di-
tuzu gora. Galtzalle gertatzen
bazera, zureak egin dula esan
diteke.

Ondo pentsatu ta ausnartze-
koa da, Joxe Manuel.

—

Txakal aldi gogor bat izan de-
zu zuk.

Deporte-gizon danak izaten di-
tuzte goraberrak.

Ez da ziklistarik, arraunlari ta
korrikalaririk beti aldarte berdi-
ñean dagonik.

Egun onak, erdipurdikoak eta
txarrak izaten dituzte. Denen-
tzat irixten da au.

Gaitza nundik datorren jakin
ezker, ordea, berriz alakorik
gerta ez dedin, alegin guziak
egin bear ditu batek.

Askotan, jakiña, au ez da nor-
beregain egoten. Orduan ez da
go ezer egitekorrak.

Jabe bat ba-degu danok, eta
aren naia egin bear, nai badegu
ta ezpadegu.

—

Ez daukazu presaka ta itxu-
mustuan zertan ibilirik.

Bear dan denbora guzia artu
bear dezu, alik eta gorputzez
gustora gelditzen zeran arte.
Oraintxe kondizioz zaudela de-
rizgiotzunean, orduan da garaia
egin bear diran lanak egiteko.
Ondo dakizu Atano'rekin zer
gertatzen ari dan.

Aspaldi jokatu bear zun, le-
gez, txapelketako partidua. Etze-
gon ondo; etzegon kondiziotan,
eta atzeratu egin zun.

—

Berriketa asko entzuten da
bazterretan bere egunean jokatu
etzulako.

Berriketa txikiagoak izango al
ziran, gaxorik plazara joanda lo-
tsagarri gelditu balitz?

Ondo ez dagon gizon batek
sekula ez du plazara azaldu bear
sarrerak kobratuta.

Ori ez da Jaungoikoaren le-
gea. Jakiñaren gllañean jendea
engañatzea da ori.

Ongi dakizu, Joxe Manuel,
beingo batean Luis Atxaga'k zer
gizatasun azaldu zun.

—

Manterola'ren kontra jokoa
eginda zegoen.

Benetan artu zun gauza Atxa-
ga'k. Ogei kilo galdu zitun en-
trenamentutan, baña kiloe-
kin batera aldegin zioten indarrak.

Lengo urrik etzala ikusi zu-
nean, amar milla duroko jokoa
galdu zun oso-osorik, batere jo-
katu gabe. Artean zerbait ba-zi-
ran amar milla duro.

Ba-zekin Atxaga'k sarrera izu-
garria izango zala; plazatik erre-
merituko zala.

«Ni ez noa jakiñaren gañean
parregarri gelditzera», esan zi-
dan belarri ertzera.

Orri deitzen diot nik gizatasu-
na, Joxe Manuel.

—

Zu ondo prestatzen eta pre-
paratzen bazera, nik ez det za-
lantzik egiten irabazle izango
zerala.

Millaka asko gera ola pentsa-
tzen degunak.

Zure eskutan dago guzia. Ara-
zoa benetan artzen dezularik,
errespetu ederra sartu zenezake
bazterretan. Nor zeran erakuste-
ko moduan zaude oraindik. Ez
daukazu denbora galdurik.

Bear dan astia ar zazu. Zaildu,
zimeldu, ikastekoak ikasten ale-
gindu; bozeoak eskatzen dun bi-
zimodu latza egin.

—

Auxe da zure bidea. Bide ba-
karra: ez dago besterik.

Modu ontara jokatzin zerala,
zurekin konfiantza galdu duten
askok artuko dute berriro.

Ondo dakizu zure on bearrez
ari naizela. Bestela ez nizin itzik
egingo.

Etxean daukat nik lanik asko,
auzoari kasorik egin gabe.

Zu, ordea, anai bezela jotzen
zaitut.

Baxarri

ZERUKO ARGIA OPORRETAN

Asterokoak bi zenbaki utzi oi-dituzte argitaltzeke be-
ren oporaldietan.

ZERUKO ARGIA'k oitura ori gordeaz, illabete ontako
31-koa ez du argitaratuko.

— — —

ZERUKO ARGIA-ren ale bakoitzean, anuzio edo
iragarki bat bialtzen ari gera gure arpideeri. Iragarki
orrek berak badu atzekalde pegamendua. Beatz-mami-
kin errez kentzen zaio azala, eta prest arkituko dezute
nunnai erantsitzeko. Lagundu iguzute guztiok, ZERUKO
ARGIA Euskalerrri osoan zabaltu dezagun. Eskertzen di-
zuegu, orregatik.

Zeruko Argia

Zuzendaria:

ANTONIO ITURRIA
ASTIAZARAN

Naparroko-Kantauriko ta Ara-
goiko Kaputxinoak argitaratua
(Carlos III, 22. Pamplona)

DONOSTIA'n:

Oquendo, 22: Telf. 26666

ARPIDE SARIA:

Urtekoa 190 Pta
Atzerrian 265

Aidez artu nai bada, galdetu.

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora jo jakin bear du
baserritar burutsuak,
Berebiziko aragi pillak;
gañera esne putzuak,
Oiek guziak berekin ditu
Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

ERRENTERI

Frantzia - ko diruaren berakada

«Ustegabeko» Gobernuaren Batzarrean, ministruak, frankua eukeneko 12'5 jeisteko erabakia artu zuten. Ain zuzen ere, oraintxe zazpi illabete, igazko azaroan, De Gaulle'k uko egin zion eske orri, munda arrituta uzten zuala.

Neurri onek agirian jartzen du M. Chaban-Delmas-en Gobernuaren egikortasuna. Areago oraindik. Len, De Gaulle-ren ukapena, beraren eta Frantzia-ren izena gordetearren egin zan. Orain, erabaki ori artzeko aurrerago jarri dira diruketa-arrazoiak; alperrikako arrokeri ta aundi-usteak atzean utzita.

Onela agertu du Pompidou-k, De Gaulle rengandik berarengana dagoen tartea. Diru-berakada ori nai-ta-naiezkoa zan, Frantzia-ko diru-berrindartzea aurrera eraman zedin. Guzien aburua batera zetorren onan: egiteko orren asiera, frankua jeistea zala, alegia. Balio-galtze au, bai edo ez, erabakitzeo, gauzak diran bezela ikustea naikoa zan, noski, ta gañiera, bai aukerabideak eta bai politika-aideak alde ortatik jotzea eskatzen zuan.

De Gaulle-ren aginte-uztetik iru illabetera, beraz, egokitu zaie lenaren ministro izandakoei, orduko amaika urteko jokaeraren erantzupidea jasotzea. «Zentzu arruntak —dio Pompidou-k— garbi eskatzen du, erbestetan frankuak duan maila, kontuan artzea. Guk gertatzen dana adieraziko degu ta kontuan artuko». «Gure diru-indarra, gure gizarte aurrerapen eta gure jabetasunaren iturri da. Beraz, frankuaren balioa, bere benetako indar eta egiazko egoeran zimendatu bear degu. Ta ez errezeraz jo, «denbora pasatzen» utziaz».

Baiña diru-jeiste au, beste erabaki zorrotzen asiera besterik ez du Frantzia-ko Gobernuak. Diruketa-saillean eten egin bearko dira, Estaduak dituan sarrearen gain len egiten ziran gastuak.

Oraindik ikus-bear aundiagoa dute, frankuarekiko, beste Estadue-tako diruak artuko duten gora-berak. Frankua bezelako diruaren gorakada ta berakadak, bereala izan oi bait-du bere erantzuna beste errietako dirutan. Joan dan azaroan Walter Heiller, Ameriketako diru-zale sonatuak garbi esan bait-zuan, frankuaren berakadak markuaren balio geitzea ekarriko zuala. Ta Roger Priorret-ek «L'Express»-ean, oraintxe asko ezala, adierazi bait-zigun, frankuaren balio-galtzeak libra esterlinari, Belgika-ko frankuari ta lira'ri aldaketa berdintsuak erakarriko zizkiola.

Dana dala, gaurko diru-eraketak berekin dakar erri bateko diruaren aldaketak, beste errietako diruaren gora-berak sortzea. Ta ez aztu, sarri diru-arrazoiak ezezik, politika-giroak ere onelako aldaketak sortzen ba dakiala. Orregatik, arrisku aundiko gauza da, alde bateko ta besteko diru-balioak elkarrekin alderatzea.

ZENBAT BURU, AINBAT ABURU

GEREÑO - RI ERANTZUTEN

Lerro onekaz ez neuke gura, Gereño, eztabaidarik sortu, agirian egin geinken eztabaida orretatik ez litzakigu gauza onik etorrikota. Baiña ezin dot barruan daukodan miña gordeta itxi. Zeruko Argiko 335-grn. zenbakian «Hemendik eta Handik» tituluagaz idatzi dozun artikulua azkenengo berbakaz ez nago bat. «Orreek —gugaitik, monja edo praille garanegaitik diñozu— ez dauke parkaziñorik!». Ba dadakit guk be gauza aundirik ez dogula egin eta, beraz, errudunak garala. Baiña, geu bakarrik ote gara errudunak? Eta danok, diñozun lez eta dira errudunak? Zure artikulua azkenengo lerro bi orreek ariñean idatzita dagozala uste gura dot...

Gure erri onetan —Bermeo-n diñot— dabe teak illeroko txiki bat egiten dabe euskeraz eta erderaz idatzitakoa. Illeroko onen azkenengo zenbakian Gernika-ko gazte batek egindako idazlan bat agertu da. Eta interesgarriak deritxotaz benetan gazte onek apaiz bateri egiten deuson itauna eta apaizak emoten deuson erantzuna. Interesgarriak batez be onetarik itaunak euskaldun askoren agoetan dagozelakon. «Zer egiten dozu —diño gazteak— zuok eleiz-gizonok euskera eta euskal kultureagaitik?». Erantzuntzat, apaizak beste itaun oneri le-nago erantzuteko aginduten deusot: —Leku publikuetatik zergaitik ia-ia eleizetan bakarrik euskeraz egiten da?

—Zergaitik lenengo euskerea ikasi, irakatsi eta zabaldu dabenak izan dira eleiz-gizonak?

—Euskal aldizkari eta liburu geienak zergaitik urten dabe euren eskuetatik?

—Euki doguzan aldizkariak zergaitik id dira eta daukoguzanak zergaitik dagoz id bearrean?

—Zergaitik dauke gure ikastolak problema ekonomiku garratz bat euskotar aberats asko egon arren?

—Euskotar agertuten diran oneek zergaitik ez dira gauza ogeiko bat emoteko sikan urtero?

—Zergaitik gaueko ikastolak asten diranean, lenengoko egunetan zenbat gura etorten dira eta gero iru edo lau baiño ez askotan?

—Gure eleizetan euskera apur bat ikasia egiten danean, zergaitik

entzun bear izaten da euskera ulertu-eziña dala?

—Zergaitik udako domeka goxetan euskaldun asko erderazko mezara doaz, aurretiaz meza onen aurka egon arren?

—Zergaitik euskotar askok ezta kie euskeraz berba egiten, irakurten eta idazten?

—Zergaitik euren umeak ikastolara bialduten dabezan guraso askok etxean erderaz egin bear dabe?

—Zergaitik, aldizkari bat euskeraz eta erderaz idatzita dagoanean, euskeraz datorrena irakurri barik itxi bear da?

—Zergaitik euskerazko liburu bat agertu gura danean, aurretiaz ondo ikusi bear da ordainduko ete diran irakolako zorrak?

—Zergaitik euskal aldizkari baten jokera eta pentsamentua gugaz bat ez dagozanean, boikot gogor bat egin bear jako?

—Gure errietako ikastolak aurrea atarateko, zergaitik antolatuta bearra egoten da aparteko jai edo sorteo bat?

Onek dira esan dodan aldizkari orretan agertu diran itaun batzuk. Baiña itaun onekaz ez dot gura ari iñon talletuan itxi. Eta gura jokera guztiak ontzat artu be. Euskal-erria euskaldun guztiok egiten dogu eta, beraz, danok alegindu bear dogu gure erria egiten eta gure erri onek daukozan baloreak zabalduen. Baiña ez bakarrik miñagaz gero...!

Guk daukoguzan ikastetxeekaz be sartu zara, gañiera. Edozeiñek daki zelako garrantzia dauken ikastetxeak erri baten. Ta egia da: guk daukoguzan kolejo askotan ez da euskera larregirik irakasten. Beste batzuetan —au eztago zetan ukatu— euskeraz egitea debekatuta dago. Baiña jokera onekaz ez gagoz danok konforme. Ez dot uste bat edo bi bakarrik diranik, euskerea irakasteko alenginduten diranak. Eta geiago egiten ezipada, askotan ez da gogoaren faltaz, aurreratuten diran oztipoak ezin-geituak diralakon baiño. Eskolak emoten dabil-tzan batzuekaz berba eginda nago eta danak emon deustee erantzun bardiña: eskolan euskerea irakasteko ez dabela eragozpenik aurkitu goikoen eta inspeziñoko partetik,

IRAUTEKO BORONDATEA

Oraindik ez det ezer ere idatzi Rikardo Arregi-tzaz. Gaiak asentatu bearra izaten dute, batez ere nik esan nai nukena ondo ta egoki azaltzeko.

Rikardo-ren bat-bateko eriotza notiziyak ikaragarriko inpresioa egin zidala «nola ukatu?»

Osteguna zan. Illunabarrean. Donostiko Abenidan etxeruntz nijoala, gelditu eta jakin-arazo zidaten. Itzik gabe geratu nintzan. Eta itzik esan gabe jarraitu nion nere bidari.

Baita ere etxera irixtean aizkenengo ZERUKO ARGIA-ko numeroa billatzen asi berealaxe. Nik banekien zer nai nuan.

Bai. Gure asterokoan. Euskaltzaindiko billera baten ondoren ateratako erretrato ederra ikusi nai nuan. Lau kolumna betetzen zituala aizkeneko pajinan agertutako argazki benetan ederra.

Villasante, Irigaray, Zeleta, Laffite, Lojendio, Lopez-Mendizabal, Larzabal, Satrustegi, Irigoyen, Zata-rain, prantziskotar bat eta antzeman ezin ditudan beste bi edo iru. Geienak zarrak. Erdi-erdian Rikardo mutil gaztea irriparez...

Ba dirudi guziok agur egiten diotela. Lenago kalia kolpe aundia izan banuan au etzan txikiagoa. Gerrako egunak gogoratu zitzaizkidan. Askotan gertatutakoa. Itzera zijoanaren susmoa. Buruak ematen zion iltzera zijoanari. Eta beti gertatzen zan...

Euskaltzaindiko juntaia bukatutako erretratuak auxe bera adierazten zuala iruditu zitzaidan. Denak erdi-erdian Rikardo arturik agur egiten ziotela.

Biyaramonean Miguel Pelay Orozco eskritorea etorri zitzaidan ZERUKO ARGIA-kin:

—«Ikusi al-dek au?»

—Bai. Ikusi diat. Igarri diat zer esan nai dekan. Gauza arrigarria benetan!

Joandanekeo batian Pelay Orozco eta biok Bilbao-ko eskritore erdaldun bati erakutsi genion argazki ori. Eskritore onek Euskaltzaindia zanik ere etzekien.

—Emen erretratututa dauden aben artian bat ilda. «Zein da ildakoa? Ia asmatzen dezun. Gu inpresionatuta gaude.

Rikardo señalatu zuan berealaxe beatzakin. Gazte-ena.

Bai. Guk eztakigula ere gure barren-barrenean jzenbat eta zenbat izkutuko abixu ziur!

Rikardo Arregi-kin nik ez nuan beñiere itz egin. Aspaldian ez naiz joaten Euskaltzaindiko juntakizunetara, astirik ez dedalako, bañan agertzen nintzanian beti ematen zidan atentziyua Rikardo gazteak. Etzuan itzik esaten, baiño nola aditzen zuala esaten zan guztia.

Bera ildako biyaramonean Carlos Santamaria etorri zitzaidan. Pelay Orozco nerekin zegoen artean. Eta Carlos-ek Rikardo Arregi-n berebiziko goralmena egin zuan.

Bear bada, gu zarron utsegite aundiena auxe da: Gure baitan barrutu eta gazteak dakarkien mandatuari entzun-gor egitea.

Bizitzak barrutzen ditu zarrak era bat, eta au gazteak ez dute konprenditzen.

Dana dala. Rikardo Arregi eredu argi izango da beti. Etzaio gizonaren urteari begiratu bear, baiizki biotz bultzakadari, irauteko borondateari.

Eta bere oroimengarriak dion bezela: Otoi, oroi eta jarrai.

José de Arteche

KEZKAK

Gizartearen lotsaizuna

Langintza berria... ogi-bide berria... Zer gauza oberik, aldi ontan? lan-ekaxia dagoanean, zer oberik? poztutzeko dirudi.

Ni ez nintzan, ordea, poztu. Sutu egin nintzan. Gaitz egin zidan, egia esan. Ez, onela, gogait eragin bakarrik. Gaitz egin zidan.

Izan ere, nork uste zezakean alakorik? Etitzaidan burutik jaioko ere. Eta nori bai? Era guztietako gauza arrigarrietarako ematen ote du bide gure XX'gn gizaldi onek?

Baina aurrerapen eta sorkari bi-xietarako ezetzik, lotsagarrietarako ere bai ote? Esan ditek zer bait.

— x x x —

Beti zait gogaikarri. Nor-bere giza-maila aintzakotzat daukan nori etzaio gogaikarri gertatuko? Beti eman izan dit nazka, txakurra ubel-etik artu eta arekin pasiatzen iñor ikusteak. Txakurraz zaitzen... txakurrei goxoak ematen...

Eta orra orain lan-bide ta irabaz-pide berria: Txakurren pasaitzaila! Esan dezaden erderaz, irati-bidez aditu nuen bezala: «perro-paseadores». Ilunabarretan txakurra ubel-etik artu eta kaleak zear eguras-ten erabiliko dituztenak, alegia, orduko oinbeste diruren truke. Lanbi-dea!

— x x x —

Etzea zaitzeko bear dan txakurra-ri... eizerako bear danari... serbitzuren bat egiten duenari, ezin ukatu, zor zaio ardura.

Baina bestelakoentzat dira kutizirik eta diru-txauketarik nabarmenak. Gipuzkoa'ko egunkarietan bildu ditudan zeatzasun batzuk azalduko ditut.

Batetik, izugarrikeriak ordaintzen dituztela zenbait txakur erostekoan. Gure baserrietarrek beren ogibidea ateratzeko asmoz esne-beirik onena ordaintzen duten baino geiago: 30, 40 edo-ta 80 mila laurlekotarin-no. Diru mordoa!

Jakina, gero ez dituzte eukiko gure ate-ondotako zaunkariak beza-la otzez eta erdi-goserik.

— x x x —

Gisa ontako txakur asko dago baztarretan. Madrid'en bertan 50 mila, Barzelona'n geiago. Frantzia'n

zazpi miloi, Ingalterra'n 16 miloi, Ipar-Ameriketa'n 20 miloi txakur. Danak garestietakoa. Ba-da txakur-pila!

Eta nola zaitu? Ba-dauzkate gaixotegiak eta jatetxeak ere. Txakur-erentzako gaixotegi bakoitza ipin-tzen, 800 mila laurleko bear omen dira. Eta Madrid'en bertan bai omen dagoz ogel etxe onelakoak. Utsa!

Zertarako? Amabostean bein-edo garbitu, orraztu eta apaintzeko. Zenbaitek astean bitan garbitzen dituzte; jakina ere garbitzen dizkie egunean bitan eta orrela.

Besterik? Bai. Ortzak eta aginak atera... belarriak zuzendu edo-ta dotoretu... ebaiketa egin umea kentzeko...

— x x x —

Jateko? Utsa. Ziur aski gose-egarriz bizi bearko dute. Madrid'en bertan bai omen dagoz jatetxeak txakurrentzat. Eta? Egunerdia egiten baldin badute an, eun peza besterik ez. Egun osokoa, berriz, naikoa jan eta ondo zaituta, 150 laurleko.

Guztia esateko, «txikle» goxoak ere ematen dizkiete txakurrei. Ez nola-naikoa, gero! Ezur-gustua duten «txikle» bereziak, txagurak aogozatu ditzaen.

Eta, katuak? Katuentzat ere gisa beretsuan kutizia eta txauketa ugari.

— x x x —

Hoiek horrela baldin badira

Herri eta nazioetan, txikietan batez ere, gerta ohi den gauza da, al-dianaldiko poeta deritzaten batzuk zeruetaraino goratuak izatea. Ospe eta omenak ez dira ez beti, ez prinzipalki, poetaren lanei zor zaien merezimen-duagatik sortzen.

Batzuk, poeta izenekoak berak ere, lagun seinalatu bati, behar dan aroan eta garaian, laudioio ioriak eskeintzen dizkiote. Ordainetan, beste baten, goresmen berdintsuak biltzeko itxaropenez, agian. Elkarren obrak iñor irakurtzen ez dituztenik, ez nuke ainbeste esango. Bainen badut sus-motxoa, arestian jesuitak beren kideak elkarren leiaz ospa eta gorensten saliatzen ziran antzera, egun, poeten artean ala moduzko konpaini eta tal-deriak maiz sortzen direla.

Beste batzuk dira, txapelketa, sariketa eta lorejokuetan, maiburu eta epaile izan beharrean arkitzen diranak; baita norbaiti saria eman behar-reen ere. Sariak gainera, aukerapenaren arrazoi eta zioak ere azaldu egin behar, eta hemen izan ohi dira epaileen larritasunak.

Duela urte batzuk, poeta berri baten poema luzea bein eta berriz irakurtzera etorri nintzen; bainan tutik ere ez konprenitu. Poeta hura koroa-tua, eta poema ulertezina sari nagusiaz saritua izan zen. Galdetu nion, ba-da, maiburuko izan zen euskal jakintsu bati, ohoratua izan zen poemaren zentzua, arima, izpiritua. Argibiderik ezin zidala eman erantzun zidan.

Politikari heren buruak estimatzen dituzten batzueri ere gertatzen zaie holako zerbat: zearo etsai duten poetaren bertsoak heren pesta eta oroitegunetan ospatsuki irakurri eta aldarrikatzea. Aski dute nunbait, poli-tiku bizi diran hoiek, poema hori herri hizkuntzan, ez arrotzean, idatzirik egotea; ez da poemaren adiera ulertu beharrik; ez dago egilearen gogo asmoaz jabetu beharrik; aski da hitz ozen eta ele hanpatuak begitatztea, bertso hoi-gezurrezko kantuaz oroitegunaren oroitzapena loitzeko.

Hoiek, horrela baldin badira, nazio horretan ez poetarik eta ez politi-kurik ez dagoen seinale dirala, esango nuke. Egiazko poetek ez baidute, inun, talderiaren setarik, ez maltzurkeriarik, erabili, lorietara egaldatzeko. Politikua, berriz, zer da bereizmenik gabe? Etsaien amarru eta artemartek okerbidezik daramaten lemari gabeko ontzia.

H. EGINO

J. BATIZ

AITA SANTUA AFRIKAN

Aita Santua Afrika aldean ibilia dugu. Vatikanotik irten eta Afrika'ra joan da. Uganda bisitatu du. Afrika beltzeko politiko batzuekin elkarizketa izan du. Biafra eta Nigeria arteko itxillua buka-tu dedin bere ahaleginak eskeini ditu. Periodiku eta ka-seta guziak asko mintzatu di-ra ibilaldi hontaz.

Aita Santua lehenik Bom-bay'ra joan zan, bigarrenaz Colombia'ra, eta hirugarrenez, orain, Afrika'ra, Uganda'ra. Hiru toki hoetan, batez ere Asia'n eta Afrika'n, Paulo VI'gna kultura oso bere-ziekin aurkitu da. Europa'ko kulturak zeoro kutsatu ez di-tuan herriein aurkitu da. Bainen horretarako beharrez-koa izan zaio Vatikanotik ir-tetea.

Eleiza unibersala, orokorra dala esaten dugu. Ala izan behar gainera. Hori ala izan dedin ordea, Europa'ko moldeak autsi behar ditu. Orain arte askonki ezagutu ez di-tuan kultura berri batzuetaz kutsatu behar du. Ideala, inungo kulturetan kutsatu gabe, kultura hoiekin identi-fikatze, berdintzeko arris-kutik urruti bizitzea litzake. Bainen munduak mundu di-raukun artean, hori ez da po-sible. Kristau erlijioak gizo-neri zerbait adierazi nahi ba-die, beharrezkoa zaio gizo-nen kultura barruan mintza-tzea. Gizon guziengana iritxi nahi badu ordea, kultura gu-ziak erabili beharko ditu. Dogmatismo itxu batean gel-ditu beharrean, dialektika bat sortu beharko du: bene-takoak eta betikoak dituen egien artean, eta egi hoiek kultura berri eta berezietan adierazteko moduen artean. Horrela bakarri, izango da Eleiza benetan orokorra.

JOSEBA ARREGI

Bodegón

Alejandro

Alejandro'ren Bodega dago Donosti'ko txoko baten, bein ezagutzen dutenak zintzo dakite aruntz josten. Nai dan aukera ba-dezu beti jaten bezela edaten, oberik ezin arki ditekera merke ta ondo ematen.

Fermín Calbetón, 4
DONOSTIA

GUÑELESA

Gipuzkoa'ko ta Naparroa'ko esne onenakin gertatutako esnekiak:

- Esne Pasturizatua
- Esne soilla (esterilizatua)
- Esne autsa
- Esne-galbia
- Gurfia
- Yogur
- Batiduak

Igara auzoa - Apart. 213 - Urrut. 29060 (lau ari) — DONOSTIA

José Lizaso Bar Landeta

Zer nai, artatik erruz ba-dezu edanetan da janetan, ostatu onen sona zabaldu zaigu alderdi danetan. Zure zal beti zabalik dago; ez da trabarik atetan, gorputza premiz dezun guzlan sartu zaitea Landeta'n.

AZPEITI, LANDETA.

Urrutizkifia: 81-13-11

SUENENS KARDENALAREN ESANAK DIRALA-TA

Elizako goi-aldeko nagusien artean, iritxi desberdiñak sortu dira azken-aldi onetan. Ezpai auek agirian izendatu zituan Suenens Kardenal jaunak. "Informations Catholiques Internationales" aldizkariari egiñak izan ziran adierazpen oiek. Azter ditzagun zerbait gure aldetik:

Iritziok Elizako goi-aldeko Artzaienak ziralako, ots aundia zabaldu zuten alde guzietan. Bereala sortu zan iskanbilla. Batzuek, barruko ozpiña ixuri zuten eta zitalki artu zituzten kardenalaren itzak.

Erroma'n etzan alako zitalkeririk, ezta Beljika'ko eliz-artzaien artean ere. Baiña gauzak argitzea komeni zan eta Uztaillaren 5'garrenean, ta maixeatzaileak ixiltzearen, Beljika'ko Kardenal Lenenkariak, albistari-iei eta Telebista-bidez, Paris'en txolarte bat eskeiñi zien, bere itzak argitzeko.

Gerora kardenal orrek berarek, etzuan ain egokitzen jo, albistari-ekin eta telebista bidez gauzak garbitu-nai ori. Ta lengoak garbituaz, beste adie-razpen batzuek eskeiñi zizkigun. Ikus auetako batzuek:

"Albistarietan azaldu diran itz miñak, Erroma'ko arduradunen kon-trako izen-bezteak, begiramenik-eza, salapen ustelak eta abar aipatu di-tuzte. Ortik eskatzen zan bearrezko bezela, gauzak garbitzea. Baiña Eli-za barruan, jatorra da ta izan da beti, iritzi desberdiñak ontzat ematea. Or onartu ezin nezakena, neri ezarri didaten asmo okerra da. Emen ez da onen edo aren ederra, naiz okerra jokatzin; Elizako erakunde-egoki-tasuna baizik".

Bere izketaldiaren esan batzuek aiatuaz, au esaten digu: "Bere egi-tekoa etzala onen edo aren alderdiak erabakitzea. Bere asmoa. Elizako jokaera batzuek aztertzea zala, Aginpidea ta lan egiteko jokaerak azter-tzea, ez tala, alegia, agintariaren kontra jeikitzea. Alperrikakoa deritzaiola orregatik, len esanak garbitzeko egin didaten eskea. Ba dakit, bai, zenbai-ten iritzi, kontu auek, ixillik eta gutxiren artean itzegitekoak dirana. Ba-tzuen gogoz, aiatu ere ez lirake egingo onelako ezpatak".

"Ala ere, askoz ohea deritzait gai ontan, asmo onez eta biotz zaba-lez. Elizaren maitasunez eta Aita Santuaren begirapenez jokatzia. Kontu auetan itxiegia izatea, batasuna urratzeko bildurrez ixiltzea, gaurko gi-rotan kaltegarria litzakela uste det".

Egun batzuek gero, "Le Monde"ko lenengo orrialdean, Aita Chenu'k idaz-lan bat argitaldu du, lekuri nagusienean. "Elizaren agiriko iritzia" zuan izenburu, idaz-lan onek. Praille domingotar onek, Suenens kardena-laren alde jokatzin du lan onetan. Kardenalaren jokaera jatorra dala dio prailleak". Agiriko esanak, legez eta tajuz azaltzeak eztu gaitzik, ez kalte-rik Elizan. Eliz-Batzarrean, bein da berriz adierazi zituan kontu berdiñak, eta beti eliz-jokabideak aldatu egin bear ziralda, adierazi zuan. Emen gerta-tu dana, au da: iritzi oiek, gutxi batzuen artetik atera ta kristau erriaren aurrera atera dirala".

Beti Pedro-rekin. Au zioten, kardenalaren iritzien kontra jeiki diran maixeatzaileak. Suenens kardenalak, bereala garbitu du Aita Santuareki-ko errespetua ta zenbait erakunde-akatsak aitatzea ta zuzendu nai iza-tea, ez daudela elkarri mokoka.

San Pedro'ren egunean, bere Katedralean artu zuan Kardenalak, Aita Santuaren Beljika'ko ordezkarria. Mons. Eugene kardenala zan au. Sue-nens kardenalak, bere itzaldian itz auek esan zituan: "Aukera bikaina es-keintzen zait gaurko elizkizun onetan, nere San Pedro-renganako leialta-suna agirian aitortzeko. Ala egiten det, aren ordezkarri etorri zaigun Ar-tzaiaren aurrean".

Beraz, garbi gelditu da arazo ontan auxa: Aita Santuarekiko begira-menak, ez tala eskatzen, eliz-arduradunen jokabidea nai ta naiez ontza-imatea guzietan.

Ori bai; kontu auek dirala-ta, Eliz-Artzaien arteko kezka sortu da Erroma'ko ta Gotzai-Batzarrekoen artean. Orregatik. Erroma'n Gotzai Si-nodua eldu arte, illabete auetan, berrira ere sortuko dira esanak. Sino-duan gauzak erabakitzen diranean, alderdi bietakoen egoera mugatuko da-lakoan gaude.

MIATZAILLE

TRANSPORTES

azkar

ERAMAN - EKARRIRAKO KAMIOI AUNDIAK

Donosti'tik egunero:

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón, Iruña, Bilbao, Gazteiz, Jerez de la Frontera, Cadiz, Ali-cante, Murcia, Cartagena, Granada, Almería'ra.

Astean iru aldiz:

Sevilla, Lugo, Coruña, Orense eta Vigo'ra.

Eustasio Amilibia, 13 ta 14 - DONOSTIA

Tefnoak.: 25.457 eta 26.987

FUNCOR, S.C.I.

BENETAKO BASERRITARRAK BEAR DITUTZEN
MAKINAK

BIRRINTZALLE - ERROTA - NAASTALE
ZERRA - URAGA - URASKA

EUROPA'KO AUERRERALDEUNI'K ONENAK,
AMENGO NEKAZARIENTZAT.

ADI TA OROI EZAZU

F U N C O R

AZKAR BEZIN ONDO

E L O R R I O

Vizcaya, 114

LIBERA FRANTZESAREN
DEBALUATZEA

P. S. U.-, alderdi sozialista bate-ratuak, dionez hamabost hilabete hurerat industri ta diru erabiltze taldeek debaluate hunen atzetik zebiltzen. Alderdi hunen arabera, talde hauek, De Gaullen oporra lortzeko, Frantziako ezkerrikin batu ziren, beraz Aprileko erreferenduan ezen izan ezkerria garaile.

Konsidera dezagun De Gaullen oporratik, zeinek lortu duen abaintaila handiagoak hor dakusgu P. S. U.-ren frog. Pospidouk debaluatea egin duenez, kapitalistek irten dira garaile. Ameriketara, "ona da estatu batuentzat General Motors-entzat ona dena" esan oi zen beazala, Frantziako gobernuak "Kapitalismoaren interesak Frantziako interesak dira. Zaindu dezagun Frantziad", esan dezake.

Bainan debaluzioak soldataren neurtzea eta sarien garestitzea dakar, beraz langileen erospen posibilitatea laburtzen du. Ba da ere debaluatearen beste ondoren pintzipala; naiz eta exportazioetako erreztasuna, industri berriak muntatzeko traba.

Ipar euskal herria eta Britainak kolonialismoaren zigorra lehen baino gehiago jasoko dute. Zeren, huntan ere "La douce France"-k baztertu ditu.

ANTTON SANTAMARIA

BERLINEN,
MANIFESTAZIOAK

Bi aste hauetan eta asteen bi edo iru bider gutxienez, Berlingo "kur-fuertendamm" kale nagusian izan dira manifestazio, protesta eta kol patuak.

Bundeswehr-ko zortzi desertoreak atzerriratu behar zituztela esan orduko "Parlamentuz kanpoko oposizio"-ko, A. P. O.-ko, ezkerriar berriak irten dira kalerat, protesta akzio bat atzerriratze hunen aurka egitera.

Hasieran behintzat hunelako manifestazioak ostiral guztietan egiteko asmotan dabilta. A. P. O.-ko ezkerriar berrien eskaria hau da: Orain, R. F. A.-ko presondegian dauden desertoreak libertatuak izan ditezela eta beste, aspalditik sartaldeko Berlinen atziturik arkitzen diren hiru ezkerriar gazteren askatzea.

Orain harteko protesta giro hunen balantzea, manifestazioetako preso altxatuak eta zaurituak alde batera utziaz, (aste huntako berriak diotenez ehun gazte baino gehiago izan dira preso altxatuak eta ogei ta hamarren bat zaurituak, hauen hartean bat garrantzizko zauriz hospitaleratua) eta A. P. O.-koek diotenez, positibua izan da, herriaren aurrean garbi azaldu bai onen da Berlingo Aleman gobernuaren ahultasuna eta bere hiru sartaldeko aliatuen aurrean harek duen menpekotasuna.

Eta berlingo Aleman gobernuak A. P. O.-koen kontra polizia bialtzen dituen bitartean, sartaldeko hiru aliatuak, orain harte behintzat, transferentziari betoa jarria dute.

Horrela jarraitzekotan, Kurfuerstendamm, kale nagusia izanen da hemendik aurrera eta ostiraletan, A. P. O.-koen eta Berlingo ezkerriar berrien protesten testigu.

JOXEMI ZUMALABE

Muebles
Inchausti

Lasarte'n dagon etxe on baten eskeintzen dizu ostatu, an dauden gauza zoragarriak bixitatzen prestatu. Apain, dotorez, berdlifik ezta; ifiola ezin puskatu, MUEBLE bearez baldin baten INTXAUSTI'NEAN eskatu.

Estación, 19

Urrutizkifia: 97580

LASARTE

ULSTER-KO GERLA

Isilik dauden herriak ez dute ezer lortzen. Herri gutxi dira, luzaroan ixil haundi eta ageratsaren azpian denbora askoan iraun dutenak. Nazioen historiek ondo erakusten dizkigute tankera hortako zenbait gerla, bainan ba dirudi garai batzuetan, herriek lo hartzen dutela menperatu zunari baietza emanaz. Mila medioz, jendea jausten da pake itxuraren azpian bortxadura sufritzen ari dela eta orduan ondo daki-te duten guztia ematen. Gaur Ulsterko herria da bortxadura hortaz jausi dena.

Erljio harteko gerlak ba dute, beti, konfliktu politiku eta soziala beren barruan gordeta eta katoliku eta protestante harteko konfliktu hunek ere ba du berea.

1689 urtean Britaina haundiko errege zen Jakobo II-garrenari, bere anaiak Guillermo de Orange-k tronua kendu zion. Jakobo II Irlandako lurraldera joan zen, denbora haietan herri independentea, eta lurralde haietatik Guillermo de Orange-ri gerla egin zion. Jakobo II garrenak gerla galdu egin zuen, ordu ezkerotik Irlandak bere askatasuna galdu zuen.

Konfliktu politiku hau erlijio konfliktu bezala azaldu zen, zeren errege Guillermo de Orange protestantea zen eta Irlandako herria katolikua, katolikuak gerla onen ondorean bere pribilejio guztiak galdu zituztenau protestanteen menperatasunean geldituaz.

Irlandako herriak ordu ezkerotik bere askatasunaren alde burruka egin du. 1921 urtean, Ulsterkoek elezioaren bitartez Britaina Haundiko gobernura batuta irauntzea erabaki zuten, nahiz eta Ulsterko katolikuak ego Irlandan al-de izan, hau da azkatasunaren alde. Mila eztabaida ondoren 1949 urtean Ego Irlanda errepublika askatu batean biurtu zen. Ulster-en orain harte izan dira maioria; Katolikuak urte

hauetan abaintaila hartzen asi dira, lehen % 33 katolikuak ziren, gaur % 43 dira; hemendik urte batzuetara katolikuak izango dira maioria, eta ala inoiz baino gutxiago komeni zaie protestanteeri gizon bakoitzak botu bat izatea. Londonderry-n katolikuak maioria izan da ere azken elezioetan protestanteak baino leku gutxiago izan dituzte parlamentuan; hau hala gertatzen da gizon

bakoitzak boto bat merezi ez duelako, baizik eta posizio sozial determinatu bat izan behar dutelako botuaren eskubidea izateko.

Huntan protestanteak dute abaintaila berak dituztelako posizio sozial hoiak, protestanteak dira ere erreztasun guztiak dituztenak etxeak, ikastolak, eta lana izateko. Beraz lizarotik zetorren katoliku eta protestantearen funtsezko ezin era-

man hau. Bainan beinere baino gogorragoa 1968 urteko udazkenean azaldu zen: Londonderry-ko irian estatuaren laguntzarekin etxeak egin ziren eta katolikuari etxe haue-tatzean sargalerazi egin zieten. Funtsezko aitzaki hau izan zen, sufritzen zuten bortxadura adierazteko. Negu huntan gogor manifestatu ziren katolikuak Ulsterko iri garrantzitsuetan. Ondoren Londresko gobernura joan ziren legearen laguntza eskatzera.

Egun hauetan Ulsterko bortxatuek gerla bizian ari dira beren iriko ka-leetan.

AMAIA LASA

zu,
garrantzi

aundikoa zera

BANCO DE VIZCAYA -rentzat

Zu, ni bezela langillea zera; baiña Diru-Etxe bateko zirkullurik ezer ez dakizu. Ala ere, zu oso garrantzi aundikoa zatzai Banco de Vizcaya-ri.

Ori bai. Ni bankuetako kontuekin zearo nasten naiz. Ango sasi-izkuntza!... Deskuentoak, endosoak, kompensazioak... Ezta ala?... Eta oiek itzak!... Ta, egia esateko bein baiño geiagotan, parregarri gelditu izan

naiz, orrelako sasi-izketarik ez dakidalako. Baiña Banco de Vizcaya-n, dena argi ikusi izan det.

Neretzat mesede aundiko izan diran, laguntza asko eskeini izan dit.

Izan ere, oso garrantzi aundikoa omen naziolo ni etxe orri.

Zoaz urrena daukazun Banco de Vizcaya-ko Sukursalera eta ikus eza-zu zerorrek nik esaten dizudana.

BANCO DE VIZCAYA

Zu bezelako batentzat

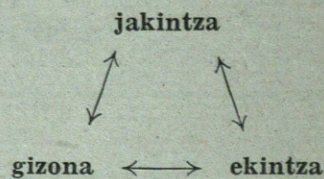
Politikaren enigma

Zeren bitartez egiten da bat gizon politiku? Zeren bitartez bihurtzen benetako gizaki? Ekintzaren bidean eta ekintzarekin. Ekintza da gizona politiku bihurtzen duena eta ekintza gizona behar du bere existentziarako. Bainan gizon politikua eta ekintz politikua hartu-emanetan ba dira ere, ez dira berez: Politiku-jakintza behar dute.

Betikoa: Politiku-jakintza berez al da? Politiku-jakintza hitza da eta hitzak ekintz eta gizon politiku guztiak bereganatzen ditu. Hunela politika bat da bainan gizon eta ekintzak desberdinak izan behar: Gizon eta ekintzari gabe ez litzake politiku-jakintzarik izanen: Ez da hitz-jokoa, beharrezkoak diren hartu-eman batzuez arduratzea baizik.

Galde ekintz politikuei, galde gizon politikuei eta konkretutik astra-tora hunela iritsiko gera, adarretik sustraira hunela bakarrik helduko.

Bide borobil hunetan, eskema hau besterik ez dago:

Nork du prioritatea? Hirugarren indarra, politiku-jakintza, hirugarren-lehen indarra da. Hiru indarrak dira beharrezko. Hau enigma bat da edo-ta oso garbi dago. Oso urrutit gaude enigmaren irtenbidetik. Gaur proposatzen duguna enigma ba da la aitortzea da. Jakintza guztietan direla beinere garbitu ezinezko enigmak.

Eta De Gaulle-k ondo ezagutzen du enigma. Horregatikantxe etxeratu zaigu. Bainan Pampidou-k ez du enigma ezagutzen. Gizon politikua izateko ekintz eta jakintz politikuek falta zaizkio.

ANJEL LERTXUNDI

BIZKAIA

LARRABETZUA

IZPAR BALTZA

Bai, benetan izpar baltza izan zan larrabetzutarrantzat Dagonilla'n le-enengo igande arratsaldian erri guztian zabaldu zana; orain, eberdian betiko beren lagunakin uria ziar, osasuntsu ibillitako, naita beren irurogei ta emeretzi urtedun zan, Ereño'tar Mikel il zala jakin zana. Bai-ba, Mikel, errian zegon gizonik ezagunena zan ziurtasun guztiaz, eta maitekorrena... Orregaitik urte askoan erriko endore edo alkate izenekua zan, erriak autorki edo boto bidez izentauko azkenengo endoria, euzkeltzale zintzua ta erri-gizon jakituna; beraz erriarren atsegiñez erria «endore» ipiñiak baño obeto jaurtutzen jakin ebana.

Esaera dan-lez, gizonik zatarrenak adixkideak eukiten dabesan legez, gizonik onenak be, zintzoenak, zuzenak, ongillak be etsaiak, areioak eukiten dabezala eta balitzaken Mikel'ek be etsaian bat eukitia, baiña, ziurtasun osuan gagoz, eta bildur barik esan gintzake adixkide geiago ta alderdi guztietan, izan dabesala Mikel'ek beren zuzentasuna ta gizentasuna gaitik.

Erriak emon-dako aginpidea maitekero betetan jakin eban guda aurretik endoretzan egon zan urteatan, aginduten jakin ebalako, baiña, bai-eta ba'ekian zijoa edo errozoan menpeko izaten be, baiña, zitalkeri ta erri-menpetzalian aurrian iñoz bururik makurtu barik; edonon gizonkiro buruba jasota aurkeztutzen jakin ebalako. Ezetaiko zallanta edo dudabarik Larrabetzua'k urte askuan izan eben erri-gizonik onena betiko galdu dabela ta, beraz Enzkelerria'k seme jator gomutagarri bat. Jaun Alguzti Deunak betiko beren aldamenian eukiko salda Mikel adixkide zintzo ta euzkotar jatorra.

Aldi xamin ontan lagun gaitube beren seme-alaba, sendikide ta benetako adixkide guztiak.

Il-dako urrenago egunian, Dagonilla'n 4'gn. ospatu ziran illeta-eleizkizunak, erriko Miren Neskutz Donia'ren txadonan, euzkerazko eleizkizun bikañatan erri ta albo erri-tako notinez beterik dala, azkenengo agur maitekorra egiñaz danon adixkide izan dan Mikel'ei. Goyan Bego.

ALTUNA'TAR J.

GIPUZKOA

E I B A R

Zezen-plaza zearo estali? Albiste auxe dabil aotetan. Sei milloie kostako litzake tapaki osoa, bere 3.000 metro kuadratuak gai asko eskatzen baidituzte. Onela, egualdi txarrarekin ere, sei milla pertsona egoki egongo lirake, jolasa dilindaka geratu gabe.

G E T A R I

Amasei urte, gure arrantzaleak estropadetan parterik artu ez dutela. Aurtengoan orregatik berpiztu gera, ta asmo sendoak artu ere bai erriaren izena oso goitik ipintzeko, beste arraunlari guztiak autsiaz. Aupa, Getari!

BERASTEGI

Patxadatsu bizi dan errixka, bere 1.176 biztanleekin. Gertuan «Arrosi» paper-pabrika dauka, ta baserritarrak bi lan-sari esku dituztela bizi dira: baserrikoa ta lantegikoa. Gizasemeak, txandan, baserriari ere eusteko, moldatzen dira. Onela kaleratzeko ametsik ez dago emen. Era onantxe bear luteke gure mendibaserri danak, bizirik irauteko. Urte ontako erri-presupuestoa: 600.000 pezeta; 168 pamilik eroso ta zoriontsu bizi ditezen. Joxe Mari Yanez, erriko sekretario ardura-tsua, eman dizkigu berri xee auek.

ZUMARRAGA

IZPAR BELTZA

Bere 40'garren urtean, berebil ez-bearrean, Jaunak beregana dei tu du, Zabaleta eta Agirrebefia tar'Maria Teresa, Andrea.

Jose Jabier Garin eta Letona; (Tarrada, edari bizi biltoki zuzendaria) ren emaztea. Biotz onekoa, eta guraso erdua. G. B. G.

Une latz ontan, laguntzen ditugu otoitzean; Bere senar J. Jabier, eta Ignazio ta Tibur, guraso naigabe-tuak, eta beste senide ta aide guztiak.

IKASTETXE BERRIA

«Legazpia» errian, PATRICIO ECHEVERRIA, lantegi babesean, Santa Teresa izenarekin, ta Karmeldar lekaiame ardura-pean eratua.

Gertakizun au dala-ta, Lekaiame zuzendariak edatu dute idatzi ageri txukun bat, Ikastetxe ontan izango dute arrera berezia; (PATRICIO ECHEVERRIA) lantegiko arduradun eta langillen alabak.

Monjatxo auen naia da, beren eskuetan jarri dituzten neskatilla-txoak, emakumeari dagokion ikasgaietan gorenengo malla iristea.

Idatzia jaraituaz, Batxiller oiñariak eguneko izango dira, gerora jarri nai dute, 15 urtetik gorako neskatillentzat, gau-eskola, luma-lantegi ta emakumeari dagokion lanetan trebe jartzeko.

Idatzi au irakurri degu bein da

PASAI DONIBANE

EUSKERAZKO IKASKETAK

Joan dan illean, aurtengo euskerazko ikasketak edo klaseak amaitu (bukatu) ziran. Ikasten ari diran ikasle batzuekin itzezin degu. Ikusi zazu, irakurle, zernolako alkarizketa izan degu:

—Zenbat ikasle zerate?

—Amar ikasle gera.

—Zer metodu erabiltzen dezute?

—Oñatibia'ren metodia erabiltzen degu.

—Egunero etortzen al zerate?

—Ez gera egunero etortzen, as-tean iru aldiz etortzen gera.

—Zenbat ikaskai (lezio) ikasi dituzte?

—Emezortzi (18) ikaskai ikasi ditugu.

—Zergatik EUSKERA ikasten ari zerate? Zergatik ez dituzte frantsesa edo inglesa ikasten.

—Euskaldunak geraldako eta beraz, gure izkuntza EUSKERA dalako.

—Datorren urtean ere, etorriko al zerate?

—Bai orixe!, eta gañera, datorren urtean ZERUKO ARGIA irakurriko degu.

Aurten sei talde (grupo) asi ziran euskera ikasten. Alkarizketa au egin degunekin, ikasle aurreneta-koak dira eta ikusten degunez aurrerapen ikusgarriak egin dituzte.

SAN JUAN TXAPELDUN

Gure arraunlariak gogor eta indartsu ari dira aurtan, asieran ez aín ondo ibilli arren. Gipuzkoako eta Espaiña'ko Txapeldun irten dira beste tripulazioen gañetik.

Orain, berriz, trañeruan asi dira

eguneroko saioak egiten. Ar ditzatela gure arraunlari trebe auek (bai A, b eta C'koak) gure zorion be-roenak.

EZKONTZAK ETA JAIOTZAK

Joan dan illean, Z. ARGIA'ren zaitxo onetan ez genun izan tokirik erriko gora-beherak emateko. Onen-gatik, ondoren datozten ezkontz ta jaiotz batzuek berandu xamar azaltzen dira, bear-bada. Bañan, zoriontasuna ta poza eskeintzeko ez dala beñere berandu, esan oi da eta argitaratzen ditugu. Ona emen ezkontzak:

Ramon Bizente Sistiaga - Angeles Beltran Olaziregi.

Juan Mari Taberna - Gloria Ezkurra.

Inaxio Laboa - Rexu Aizkorreta. Juan Martin Puy - M. Antonia Zalla.

Joxe A. Elizondo - Amparo Goienetxea.

Ona emen jaiotzak:

Nieves Perez'ek (Joxe Mari Agirregomezkorta'ren emazteak) mutiko bat izan du. Mikel izena jarri diote.

M. Luisa Folgado'k (Valeriano Salaberria'ren emazteak) semetxo bat. Kepa ipiñi diote.

Milagros Manzisidor'ek (Imanol Puy'ren emazteak) nexka. Mirari izenarekin bataiatu dute.

M. Lurdes Olaso'k (Joxe Mari Legarda'ren emazteak) nexka bat. Ana izenarekin kristautu dute.

Benetako zoriontasuna opa diegu, bikote jator auei!

GAZTAÑAGA'k

Z A L D I B I A

Hemen gatoz berriro. Aspaldidanik ez dugu ezer eskribitu. Zer eskribiturik ez zegoelako ez da izan; alperkeriari emanda gozo-gozo egon geraldako baizik! Izan ere, beste nun nahi bezala, ba da hemen ere esatekorik asko: onik eta txarrik. Ez genduke nahi "txarra" bakarrik denen bistan ipini eta "ona" krisailupean gorde. Ez. Herri hontan gertatzen diranez, gertakizun diranez, gertatu behar bai bainan gertatzen ez diranez, gauza guztiez legia, eskribituko dugu.

Baliteke gure gauzen iritzia denen gustokoa ez izatea. Z. A-ren pape-rak hor dauzka gure iritzien kontra, norberak berea agertzeko. Ez gera horregatik ospindukol!

Gure eskrito hok. ez dira batenak edo birenak izango. Ekipo bat sortu dugu. Denen iritzia entzun eta gero, iritzi guztien laburpena Z. A-ra bidalduko dugu. Horra hor, argi eta garbi, gure asmoen berri.

NANARRI BABESETIK

ERLOJU TA BITXITEGIA

Eduardo Choquetia

Getaria, 10 - Urrut. 17751 Etxekos 22700

DONOSTIA

BAR-RESTAURANT

AURRERA

DONOSTIAN ZURE JATETXE BAKARRA

Urbleta kaleko 12'an
Urrut: 12578 - 11528

DONOSTIAN

"APOLO" ZOZKETA NAGUSIA

70.000 PEZETA SARITAN, ETA ZURE EROSKETA...

UTSEAN!!

Zozketa eta Eskribau aurrean.

Abuztuaren 15'garrenean

Entzun probintzikuok! Montaketa eta zure etxera eramatea eztegu kobratzen.

Erosi zure erredizak ORAIN...

Amuebladora COMERCIAL HISPANIA

Moraza 3 ta 14'an - DONOSTIA'N

San Marcial, 12'an - IRUN'EN

ERREDIZA ERAKUSTEGI NAGUSIA

IGANDE TA JAI - EGUNETAN! etatik 7'retara irikia, Moraza, 3'an

DONOSTIA

Irudi - Uztaiak,
Antze - Margo Gaiak,
Buztin - Lan Herrikoiak.

KVTXA

18 Julio Enparantza, 12
Urrutizkiña 11 9 58

DONOSTIA

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

...Ez. FAGOR,ek

sukaldian

Baserriaren alde

EUSKAL ETA ERDAL

Caja de Ahorros
Municipal de San Sebastián

Banen baneko aziyak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak

Erosi edo berritzeko diru
aurreratzea

Baserri, lur-tresnak ta abar

Tonelavega'ko Perira Joan
etorriak

BIZKAIA

G A L D A K A N O

GIPUZKOA

ZAURITUA

Azken aldian, ainbat izan dira erriko txaideatan, gitxi edo asko, zauritu diranak, txaide ortatik abiada edo belozidade larriagitarabillen tarranta ta berebilla an erruz, orreik jota, beste edozein bitxabaletan baixen abiada larregikin sarritan edo geienetan dabiltzalako tramankulu oiek. Erriko txaide nagusietan, bere aldamenetan, oinbide onak ba'doguz be, alderdi batetik bestera sarritan da toki askotan igaro bearrak izaten dira, eta, abiada andiakin ba'dabiltz berebilla, eztabe oñezkuai biardan aldirik emoten eurren biarkuna betetako, eta ainbat txarrago bitxabal alderdi baten beste berebilla eta burdibilla edo kamioiz erdi ezalduta ba'dago.

Illa onen, Dagonilla'n 8'gn. be gorago esan dogun antzera aurkitutzen zan erriko txaide nagusia ta, errurik gitxi, beti lez, eta usterik onenakin juan zan Fernandez-Barandika'tar Joseba-Iñaki erriko mutil gazte jator alai jazo yakona; oinbide batetik bestera igaroten joiala ikusgarritzko abiadan etorren berebilla batek yo-ta zauri mingarriak egin leutsoza; beso bat eta bost saietz apurtu ta beste iñon dira samñ asko egin leusesan, da erail ezebeñan pozik. Alan izanik; lerro auk idatziten doguzanien beintzat, Bilbao'ko gaixotegi nagusian aurkitzen zan; baiña, zorionez oberantz andia egin-da.

Leenago be zerbait esanak gera arazo onetaz da, barriz be esan biarran aurkitzen gara: Abiada neurtua ibilli biar litzake erriko txaideak ziar berebilla guztiak, eta neurtutako abiadan, belozidadan, eztabiltzanak, gogor, sendo zemaitu (castigaz barriz zatarkeririk egin eztaieen; orretarako, txaide nagusia beintzat, zatirik —zatira Bilbao ta beste uri andietan legez, oñezkuak igaroteko koskatu edo markatu, eta bertatik igaroten eztan oñezku be zemaitu, onez ikasi nai eztabeneentzat biarreku edo derrigorrekua izaten dalako, ia galduez zentzuna sartu yakon. Eta orretara, ez-genduke ainbeste bidar damutu bearrak izango.

EUSKO IKASTOLATAZ

Ikaskuntzak beti arduratutzen gaitu ta, euzkerazkua ba'da ainbat gei-ago, biarrekua dogulako euskotarrok. Ori dala-ta, bertoko eusko ikastolan urratzak edo pausuak jakinguriak bultzatuta asi giñan ikastola ortako zuzendari egiten daben Barrenetxea'tar Itziar anderañu azkarrai itaun batzuk egiten:

—Itziar, amaitu barri dozuben ikastaro ontan, zenbat neska-mutiltxu euki dozubez ikastolan?

—Gabon osterik ona irurogei ta amabi (72), iru ikastokitan, beste ainbeste irakaslekin, zeuk dakizun lez, danak sei urtetik berakuak.

—Mordo ederra benetan; urrengo iastarorako geiago izango dozubez?

—Bai, eundik gora dagoz oartuta edo apuntuta orain arte, baiña, orretarako beste areto bat edo bi geiago bearko doguz beste ainbeste ikastoki ipinteko, ze, bestela ezdaukogu tokirik naikua ume danantzat: ikusiko dogu gauzak zelan gertutzen doguzan aurrerantzian.

—Txindiz, zelan toloztutzen da ikastola?

—Oso ederto azken aldian, eskerrak itxueen zozketa bitartez lortutzen dogun txindiari eta, zetan esanbez, ume bakoitzak ordainduten daben be-reun (200) lauerlekori, illero jakña; ain poliki ta, aurrerantzian eztabe umiak izango baimen-txartela edo matrikula (500 lauerleko) ordaindu bearrak.

—Ederto ikusiten dot ori, Itziar, txindia ba'dago beintzat, ze, orretara euzkeltzale beartsuen umetxuak be erreztatu litzakez, ume guztiak sartu bear leueen euzko ikastolara, emen berton ikasi leikielako erdel ikastolatan ikasten eztabena; gure izkuntza goxoa, EUSKERA, ta abar. Aurre-ra ba eusko ikastola'tako batzordiak! biderik estuenak igarota daukaguz-da.

BASA-JAUN

Franzisko Osoro

BITXITEGIA

ERLOJUTEGIA

ERREGALU GAIK

San Franzisko, 5

Urrutizkiña: 741120

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

"AZAFATA"

Akeitatxea

MOKAUTAN BEREZIAK
SERBITZU ARRETAZKOA
TA GIRO EDERREAN.

San Franzisko, 28

Urrutizkiña: 741497

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

Jestoria-

Auto-Eskola

San Franzisko, 22 - Urrut.ª 741651
ELGOIBAR (Gipuzkoa)

PASAPORTEAK

—Automobillen erosketaberri

EIZA TA ARRANTZA

BAIMENAK

—Gidari karnetak

JABE ALDATZEAK

—Erabat, edozein arazo

MATRIKULAK

ERLOJU TA

BITXITEGIA

"Aramburu"

San Franzisko, 26

Urrutizkiña 741467

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

Iñaki Iraegi

ERAMAN - EKARRIAK

España guztirako 3.000 Kl-rañoko
era denetako salgaien Eraman-ekarri
azkarra. (Txartel nazionala)

Etxea: Kale 1-2. 2 - Urrut.ª 741685

Etxea: S. Bartolome, 11-3.º

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

LAZKAO

URA

Legorte handia, eta noski, horrekin batera etxetako ur-falta dute gure etxekoandreak. Oraingo buru-auste eta azkenengo Z. ARGIAN irakurri dugunez, Beasain-en ere berdintsu dabiliz. Berdintsu-berdintsu...! (Pozik ginake berdinez gero, aspaldian gutxiagokin bai gabiltz lazkarrokin). Izan ere egia ote da Murumendi-k dion bezala goizeko zazpietatik eguerdiko ordu-bata arte eta arratsaldeko zazpietatik gahueko amarrak arte ura izaten dutela? Nik, askotan gertatzen danez inprentako erruren bat dala esango nuke. Bestela, nola diteke iturri berdinetik horrelako ezberdinkeria?

ZURRUMURRUAK

Zerbait gertatzen dala, dio herriak, praile-etxean. Hain ezaguna eta estimatua genuen A. Antonio-ren ordeztalaz-ko A. Ixidro ipini dute A. Abaten urrengo. Zergatik hori? Hori dala-eta, gauza asko entzuten dira herrian. Askotan esan digutenez, aldaketa hori ere herriaren alderako izango dalakoan gauden; baina ezin kendu burutik mixterio pixkabat badagola bertan.

ENAUT

Tomás Eizmendi-ren
Jatetxea

Zumal eritlik metro gutxira,
ibal ortzean par-irriz,
etxe polit bat zure zal dago
euskal kutsu zoragarritz.
Arral, barazki, aragi eder;
nai dan aukera janariz,
jatetxe au bein probatzen
[duna
laister azaltzen da herriz.

RESTAURANTE TOMAS EIZMENDI

Curva de «Chiqui-erdi»

Tel. 86-13-90

ZUMAYA

JOSE ZINKUNEGI'REN
OPTICA BERRIA DONOSTIA

URTIETAN LAN OIETAN OITUA

BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK

HERNANI, 4

DONOSTIA

1.896

1.969

GIPUZKOA'KO PROBINTZI - ERATETXEA
(Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa)

Zure diru beartetan gure
«PRESTAMEN SERBITZARITZA»-z (Servicio de Préstamos)
balla zaitetz

Zure baserria erosteko edo obetzeko
Zure Arrantz-Ontzia erosteko edo obetzeko
Aberea —azienda— erosteko edo obetzeko
Baratzeko fruituak obetzeko
Jakindean jarri zaitetz Donostia'ko gure
12 afizinetan eta Probintziako 63 sukursalean

INOA, S. L.

ZIZURKILL'EN, IRUN - MADRID'KO BITXABALETIK 150 METRORA TA GELDOKITIK 40 METROTARA

ETXE OSOA PAMILI GUZIENTAKO!!!

Eskribauaren lan bakar - bidez: ETXE - BIZITZA TA BE - ALDEA
395.000'00 pezetan eta errenta neurtuarekin!!!

Etxe - bizitza be - alderik gabe: 330.000'00 edo
320.000'00 pezetan

Etxe - bizitza ta beia: 395.000'00 edo
385.000'00 pezetan

Baldintza - mugarik gabe!! — Bakoitzean baldintza bereziekin

57/68 arauzko tratuak eta GIPUZKOA'KO KUTXA PROBINTZIALAREN DIRU -
LAGUNTZAK BABESTUAK

— B I L L A B O N A —

ELGOIBAR

Elgoibar'ko Izarra ta Euskera

GURE ERRIKO JAIK

Eldu dira gure erriko jaiak, eta, batzuk etorriko zaizkigu gure artean alaitsu jaiak igaro naiean. Beste asko ta asko, erritik urrutiratuko dira eguneroko gure lan-burukaldietan ikusi oi ditugun arpegi oiek ez ikusteko tokietara edo benetako atsedeen bila.

Batzuek eta bai besteak, al-danik eta egokien pasa nai ditugu gure jai eta oporaldiak. Baño kontuan izan bear genituzke, beste ainbat erritar, aurtengo jaiak ospatu eziñik arkitzen diranak. Batzuentzat alaitzeko diran jaiak, beste gure arteko askorentzat goibeltzeko izan litezke edo dira. Batzuek bear-lu etxeetan, gaixotegietan besteak, edo beste zerbait zorigaitz izan dutenak eta jaiak igarotzeko umore geiegi ez dutenak. Baño batez ere gogora ditzagun, urrutiraturik erri mifez diranak eta auetan barruko kezak zirikaturik, erriaren alde zerbait lan egin naiean. Gogoratu ta laguntza eskeiñi dezaiegun zoritxarrean arkitzen diran oiei.

ETXEBERRIA TAR FELIX'EK

Elgoibar'en Euskera galtzen zijoanez, bearrezko zan bai norbait arazo ELGOIBAR'KO IZARRA deritzaion bazkunea.

onetaz jabetzea, ta, orain 7-8 urte sortu zan Euskeraren alde lan egiteko Bertako zuzendaritzan diranak izan dute bai naiko zeregin Euskera lantzen. Elgoibar'ko gazte geienak, etxetan Euskera ikasten bazuten ere, eskolara asteen (erderazko eskolara noski) erderaz ezagutzen ziran eta aurtzaroan amagandik ikasitako izkuntza, eskolara asita lenbiziko egunetik moteltzen zijoan. Ori bera gertatu zitzaidan neri ere, ta, neretzat ordu onean sortu zan Bazkune au. 5-6 urte nituala sartu nintzat (orain amabi ditut) Elgoibar'ko Izarra'n, ta, orain Lizeoan ba-nabil ere, nere erriko bazkune onetan eta etxean ofarritua det nere Euskera. Beste amaika gazte ere igaro dira bertatik eta gaur ere badira 250-260 inguru.

Orain 8-10 urte nere lagun baten aitak idazten zuan, bere gazte-arogan erriko gazteak Euskeraz itzegiten zutela, baño orain (au orain 8-10-urte) plaza-txikiko aulkipean perretxikuak arkitzea errexaga zala, bi ume Euskeraz mintzatzen arkitzea baño. Gaur ezingo luke onela idatzi. Geiegi ez ba-gera ere Euskeran mintzatzen geranok, norbaitzuek ba-gera beñepein eta au guzia Elgoibar'ko Izarra'ri esker.

Eta au egiztatzeko, Arrateko atzenengo euskal-sariketa aipatuko det: Txapelketa onetan iru mallako taldeak ziran eta iruretan Elgoibar'tarrak izan giñan txapeldun atereak. Txikietan, Agurtzane Garzia; erdikoetan, M.ª Pilar Beristain ta nagusienetan ni. Uste det txapelketa onekin egiztatua dagola ELGOIBAR'KO IZARRA'ren lan aipagarria.

ETXEBERRIA-TAR ASIER-EK

Ona emen Elgoibar'ko Izarra'ko iru txapeldun. Arrateko Euskal sariketan aurrena atera ziranak.

Taldeak:

4-6 urtekoetan: Agurtzane Garzia - Txapela kopia ta milla laurleko.
7-10 urtekoetan: M.ª Pilar Beristain - Txapela kopia ta bi milla laurleko.
11-14 urtekoetan: Asier Etxeberria - Txapela kopia ta iru milla laurleko.

ERBI SURTARMAK

S. C. I.

EISTARI EIZ - EZKILLU EDERRAK

Avenida de Elogio Estarta, s/n.

Urrutizkiña: 741 535

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

Jesus Maria Ugarteburu (Mandiola)

NEKAZARITZARAKO MAKIÑAKETA ALEAK

LASTOA, ALPALPA TA ABAR

Calle UNO, 5

Urrutizkiña: 741 685

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

Muebles

«Iriondo» Erredizak

★

Santa Ana, 8

Urrutizkiña: 741 234

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

"AGIRRE" ARATEGIA

TXULETA, TXAL - ARAGI TA
ESTEKIETAN ESKU APARTA

★

Santa Ana, 7 - Urrutizkiña 741356

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

JATETXEA — BAR

"TXARRIDUNA"

JAIN-GAI AUKERAKOAK
ETA

LURRALDE BERARIZKOAK

Magdalena Auzoa - Urrut.^a 741250

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

M. Arrieta

OIALLAK ETA EUNGINTZAK

San Francisco, 14
Urrutizkiña: 741 316

San Bartolomé, 18

Urrutizkiña: 741 714

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

"Cuesta" irarkola

APARTADO 68

Kale 1

4 bekoan

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

Franzisko

Guridi

Tximist - indarra, Indar - jartzeak, eta
Etxeko - Elektro - Indardunen, Irra-
ti - ontzien eta Telebisten
Konponketak.

Fueroen Plaza, 3 — Urrut.^a 741130

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

"Oraiko" - Klub

AKEITA - ETXE BERRI
TA EDERRA
DANTZA - LEKU
EGOKIA DUELA

San Franzisko kalean
Urrutizkiña: 741 796

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

"LAU"

MARGOKIAK

SOLAIRUEN LABAINTZE
TA BERNIZTEA

San Franzisko, 40
Urrutizkiña: 741606

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

NORBERTO

ZABALA

MARGOLARIA
EDERTZAILLEA

Gordailuak: Rosario, 32
Urrutizkiña: 741127

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

ELGOIBAR

«Morkaiko» Mendizale Bazkunak, bere zillar - eztaiak, ospatzean.

MORKAIKO

Udazkena, il-zorian dagon arratsalde zeru-urdira ontan, zuri begira nago, Morkaiko, eguzki epeltasun gozotan.

Asindu dezu, bizkor, soñ-gañean zenduan elur-izara, ta orbanik gabe erakusten dituzu, zure piñuri ta txara.

Zer esanik ez, magalean, esabak jasotako basetxeak... baña ez ditut nabari, zure apaingarri ziran artaldeak.

Ni Elgoibar'a eldu nitzanean —oraintsu ogei urte giaro-askotan ikusten ziñuzen, erdi-bildotsez ornituta oparo.

Gaur, gizonak, ondo bizi nai orrekin, asetu bear diruz, ta txanpon oiek lortzeko, zer egin? mendiak josi piñuz.

Ordan... agur betiko artaldeak, eta agur zuri, artzaia. Zuen tontor kutuneko Gurutzea ere, piñuz estaldu-da ia.

Orañ ogeitamar urte, bertako gudaketa ondoren jasoa. Elgoibar'ko erriari begira. Eta nolako begirada goxoa!

Gurutze maitea: Zuk ez dezu errurik, baño amaika bidar, ama batek baño geiok, or ildako semeari, egin zion negar.

Ez zaitezela izan berriro, lotsagarritzko guda-zelai: Orren orde, crpera ona eman, zugana datozen mendizaleak.

Maitemindu ditezela, ainbat edertasun arkituz mendian. Nere Aintzaretxo'kin, or izango naiz, datorren udaberrian.

L. L.

SAN BARTOLOME DALA-TA

Lendabizi, eskerrak eman bea-
rrean arkitzen naiz, izparringi on-
tan, txoko bat, eskeñi didatelako.
Aspalditxo, zaildu gabe nago idaz-
lanetan, baño eskeintza orri eran-
tzonez, zerbait idatzi bearko det.
Berriro, «ZERUKO ARGIA» irartzen
duten arduradunak, nere esker mi-
ñenak.

Eta orain, Elgoibartarrok, zuen
baimenez, banoa nere arlora.

San Bartolome festa auen gañi,
zer esango nuke?

Dakizutenez, ez naiz Morkaiko'
pean jaoa, baño maite-maite det
zuen sorterrria. Datorren illean, be-
teko dira ogeitabi urte, bazter alai
ta langille ontara eldu nintzala. Be-
ñere ez naiz damutu. Gañera, ber-
tan bota nitun sustarrak sakontze-
ko, emen arki nuen emaztea, ber-
tan sortu zitzaigun alaba.

Goian egiten dedan galderari
erantzunez, esan bear det, asko jo-
satu izan naizela jai auetan. Danak
umore onakin, pozik, alai; guztiok
berritxu. Gañera, gure taldean, zer
esanik ez.

Bai. Joxe Mari Igartua zanak, (G.
B.), barnean, pilpilka, zeukan erti-
miñez, eraman zigun eresi sallera,
gugan, zaletasuna berpizteko. Eta
landu ta ongarrirituz, lortu zun, az-
kenez, amesten zuan emaitza.

Geroztik —jostaketa zindoa—
zenbait atsedeen-ordu eder, eskeñi
dikidaten, aldi artan egin nitun la-
gun pilloak! Zenbait aldiz, beren
abestiz ta alkar-adarjotzez, auei, zu-
rruta pixkabat erantsiz, poztu du-
ten nere izakera, berez ituna!

Aldra bikaiñ ontatik, bi, nitun oso
kutun: Patxi Zabaleta eta Alberto
Juaristi. Aste zanean, beren adi-
men argi ta esku trebeak ipintzen
zituzten, euren lantegietatik, lan-
kai edo makina apaiñ ta iraunko-
rrak ateratzen. Onela —beste as-
kok bezela— Elgoibar izendatu ta
goralduz. Jai egunetan, lenengoa-
rentzat, inguruko mendien bat gain-
tzea zan griñik atsegiñena. Bigarre-
narentzat, goizean-goiztik, mendi
amorrut, zaunkaka zegoen txakurra
artu-ta, ollagor eizera ertetzea, edo,
garai ontan, gure Araba eta Napa-
rroako gari-uzta bildurik zuten so-
roetan, galeper abots eztidunak,
eratsi naiez.

Zeñ ederkí ibiltzen ziñaten, lan-

oporretan, alderdi auetako basetxe
salletan zear, artaloren atsona
usainduz! Zein goiztar an, urruti,
Larraskanda'tik aruntzko pagadie-
tan, perretxiku gozoaren billa!
Baño mundu ontako zoriona,
amets igeskor bat izaki.

TXIKI egunean ez zerate azaldu-

ko, urtero ospatzen degun bazkari-
ra, bañan guk, zuen taldekoak, geu-
re biotzetan eukiko zaituegu.

Bada, mendizale jatorrak ziñaten
eredura,
aurten, Jaunari entzunez, igo ze-
rate Zerura.

LUKEN LARREATEGI

“KONDIA”

BIKAIÑEAN ETA IRAUPENEAN AURRENA — ZUTIKAKO TA
GUZITARAKO ERROTA - SEGAK (FRESADORAK)

Urrutizkiña: 741 590

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

SOLAIRUAK LEGUNTZEKO ETXETAN «FANTASIA» ZABALTZAILLEA

A N T O N Erredizak - Muebles

ERAKUSTEGI EDERRA

San Franzisko, 11-16

Urrut.ª Etxekoa: 741 069

Erakustegikoa: 741 188

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

Alkorta, Untzueta eta lag.

S. A.

ESKU - TRESNAK LANERAKO

Apartado 1

Urrutizkiña: 741 346

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

NEKAZARIEN TRESNAGINTZA

XEATZAGILLEAK

ETA

ZOTALGAILUAK

Urrutizkiña: 14

ALZOLA

(Gipuzkoa)

“GORRITI” lantegiak

“ASKEN” IZKILLUAK

EIZE - ESKOPETEN SALTZAILLE ZUZENA

San Franzisko, 3

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

Juan Maria Agirre

(JUANATEI)

NEKAZARI MAKINA, JETZI - ESKU - MAKINA TA ERA GUZTITAKO
SEGARI - MAKINEN LABAINAK

Urrutizkiña: 741 003

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

Aragitegia - Txerrikitegia

Pedro

Arrizabalaga

(«ARMUETA»)

Aragi saillean altua ta Ikasia
San Bartolome, 16
Urrutizkiña 741 368

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

TRANSPORTES

“BERASETA”

Urrutizkiñak:

741 155 — 741 239

ELGOIBAR (Gipuzkoa)

ASTIGARRAGA

GARAJEA

ZIKLOMOTORREN

ETA BIZIKLETEN SALMENTA

San Franzisko, 55

Urrutizkiña: 741 019

ELGOIBAR

**Juan Landa
Ajubita**

ARAGITEGIA - TXERRITEGIA
Etxe-bizitzatara serbitzu-eramanak

San Franzisko, 25

Urrutizkiña: 741 229

ELGOIBAR
(Gipuzkoa)

ELECTRICIDAD “LAURAK”

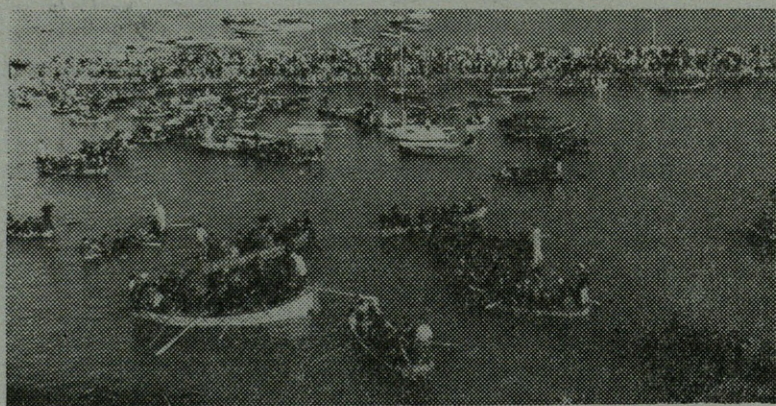
BEREZKOTASUNA (AUTOMATISMO). — MAKIÑAK JARTZEA
BOLINATUAK

San Bartolomé, 16 (atzekaldean)

Urrutizkiña: 741 485

— ELGOIBAR (Gipuzkoa) —

LEKEITIO

ERRIKO JAIK

Beti izan dira gure erriko jaiak Euskalerrri gztian ezagunak, baña egia esan galtzen jun dira jai oen entzutea; olan be ez gure edan leku ta jendearen alaitasuna, batez be antzar egun ederrean; ta urte onetan erriko jaiak izaten dira antzar egunaren inguruan. Onak izan arren beste jai guztiak, antzar eguna da beti ganerengua, ta orregaitik kondaira txiki txiki bat egin nai neuke emen idatzi.

Urteak aurretik ospatu arren, ez degu topaten 1.818 garren urterarte antzarren jai aitatuten daben txartel edo oarrik, eta gañera urte onetan antzar jai egiten zan erriko enparantzan. Lenengo oarra esaten dabena antzarrak itxasoz ospetu dira 1.827 garren urtean eta diño bertan: Udaletxe'ko jaunak jun dira Andoliñ jun dira Andoliñ deunaren egunian itxas ontzi baten antzarren jaietan eta 55 errial ta 18 mavedis'era igon dau gizonari emon

jaken ardau zaragien txautuak. Ordutik ona uste degu urtero egiten dala jai au. Orain urte batzuk artu zan erabagiak illen 5'an ospatu arren, domekaz ez egitea, ze bestela ez dago errian nun sartu ainbat kanpoko jentea. Egia esan ez da egon orain urte gitxira arte lagun-tza aundirik gazte elkarte edo kuadrillari itxas ontziaren edo beste txantu batzuek ordaintzeko, da orain apur bat lagundu arren ez degu uste larregi danik.

Jai onen alaitasun eta antzarke-ria ekarten du errria euskalerrri guz-titik jendea luzetuagaz eguna goiz aldeko orduetara arte.

Jai onen ostean izaten da "Mas-tapuntako" Premio Chile lenengo saria dala, ta gero itxas ontzietan itxas ibillialdia.

Aurten daukaguz beste laisterke-ta, jai ta txapelketa, txistularien eta eresbatzarren ibillaldia ta erro-meri ariñeketak, neska ta mutill

igirika, "aficionados de 1.ª y 1.ª es-pecial" en txirrindularien laisterke-ta, marmitako ta dantza solteko sa-riketak, bertsolariak, IV-gn. Pen-tathlon Kai-Abiya bost kirol lais-terketa baten, susko zezanak, nes-ken ostiko-joko txinga erute, abes-batza, txistulari ta eresbatzaren erestaldiak. Frontoi berrian euskal-jpaia, Bergara'ko Urretxindorak, Ondarruko Argoitia nebarrebak, Gernika'ko Bitxor Egurrola ta Le-keitio'ko "Lenengo Erritarak", Barbarias Anaia, "Paulo" ta Aitor Laka oek danok abestu dute; uste degu baita egunero egongo dala es-kuko pelota jokoa lenengo mallako pelotariekaz, umientzako jai bere-ziak eta abar danok gogaitu arte, bear doguna patrikerak beterik ar-rantzaleta ta liortar guztiok, onegaz alaitasuna be uste degu eukiko do-gula. Ondo igaro jaiak Lekittar guz-tiog.

J. L. DE LA TORRE

AGURRA

Berriz eldu jaku erriko zaindariaren jai nagusiak, asi aita Andoliñ deu-nagaz eta amaitzeko illen 8'an Antigua'ko Amaren egunian. Lenengo aldiz agertzen ditugu ZERUKO ARGIA'n bi orrialde azaltzeko bertan erriko gora bera batzuek, eskiñiaz lagun guztioi etxeko ta kanpoko gure jai ta alaita-suna ta orrela igaro deigula jai onek ta gero be urte guztia.

Amuebladora ZARAUZ

ZURE ETXERAKO BEAR DITUZUN ERREDIZAK, SUKALDERAKO FORMIKAKO MAI TA ALASA.

Sta. Katalina, 6

Abaroa Etorrera, 9 — Urrut. 196 — LEKEITIO

AMAYA GORDE - JAKIAK

AMAYA GARABILLA

Abaroa Etorrera — Urrut. 62

LEKEITIO

Jesús Hoyos

ITURKINTZ

OSAGARRIZKO EZARKETA

ITURRIGINTZARAKO EGIUNEAK

Karmen Kalean, 2 — Urrut. 801 — LEKEITIO

AMUSATEGI

(AGENCIA DE PROPIEDAD INMOBILIARIA)

Salgai etxe, tegi ta lur-zatiak — Uda ta aspaldirako zergak.

Tenderia, 17 — Urrut. 35 — LEKEITIO

ZATIKA Garajea

BEREBILLEN KOIPETZE TA KONPONKETAK

SALGAI TA KONPONDU MOTO-ZERRAK

Batalla Otranto — Urrut. 673 — LEKEITIO

DANA ONA

JANARITZATIK GUZTI

Abaroa Etorrera, 17 — Urrut. 434 — LEKEITIO

EULOJIO ITURRIAGAGOITIA

GOZOGINTZA TA JANARITZAK

Mola Kalean — Urrut. 6 — LEKEITIO

LA ACTIVA

(GORDE - JAKIAK)

M. GARABUIA-REN SEMEAK, S. A.

Arraiñak, igaliak eta landareak.
1865 sortutako etxea, eta etxe nagusia.

Rincón de Soto

LEKEITIO

"ACEVEDO"

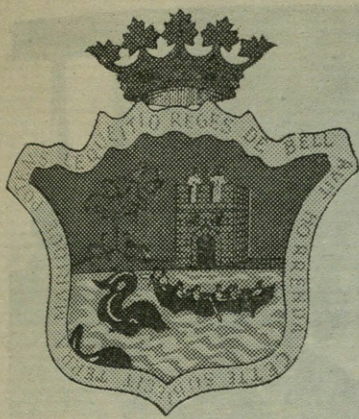
ETXERAKO-ELEKTRO-GAIK

Gradulux persianak.

Egasan Plastikoa.

Tenderia, 46 — Urrut. 549

LEKEITIO

LEKEITIO

Gaztedi Klub

Jesus M.ª Barainka da Gaztedi Klub'ko lendakaria; gabeko amarretan gizarte etxeko gela txiki baten aurkitu dot kontu ta paperez beteta mai ganea. Erriko jaiak urreratuaz lana geituten da, ze jai asko dira Gazteri Klub'rek antolatuta. Beren borondate guztiagaz erantzuten dau gure itaunari agertu nairik bere erriko gaztediari.

—Esan Jesus M.^a noiztik dago Lekeitio'n Gaztedi Klub?

—Abenduan egin ziran lenengo batzarrak eta eskabideak, baña udaberrira arte ez zan ezer egin, udaberritik onakua da egin dan guztia.

—Zertako egin da Gaztedi Klub?

—Jakintza, Kirol eta Jolasketan egiteko gaztediaren alde.

—Da ordutik ona zer egin da?

—Ba lenengo ta merkien urtengo zala ta egin zan ostiko joko txapelketa bat, astero astero igandetan goiz ta arratsaldean ondarrean eta aldi baterako eukaun Larrotegi'ko zelaian, txapelketa onen azkena izen da Kepa deunaren jai aurrean.

—Ta arrezkero zer egin da?

—Kepa deunaren jaietan egin genduzan jai batzuk danentzako egoiak.

—Ta oraiñ erriko jai nagusiak etorrikeran zer egiteko asmoan zagoze?

—Badaukaguz esku artean gauza batzuk, marmitako ta dantza solteko sariketak, ariñeketan ta igeri neska ta mutilen laisterketa, neskatillen ostiko jokoak; txistularien ibillialdiak, euskal jai aldi bat frontoian gazteen txokolatada bat goizaldian, bertsolariak eta abar.

—Gauza onek egiteko nundik ataraten dozue diru ori?

—Udaletxeak lagunduten gaitzu ta denda ta lantegiak be bai.

—Esan dozu frontoi berrian jaialdi bat; esan badaukazue fronto ortan ze ikusirik?

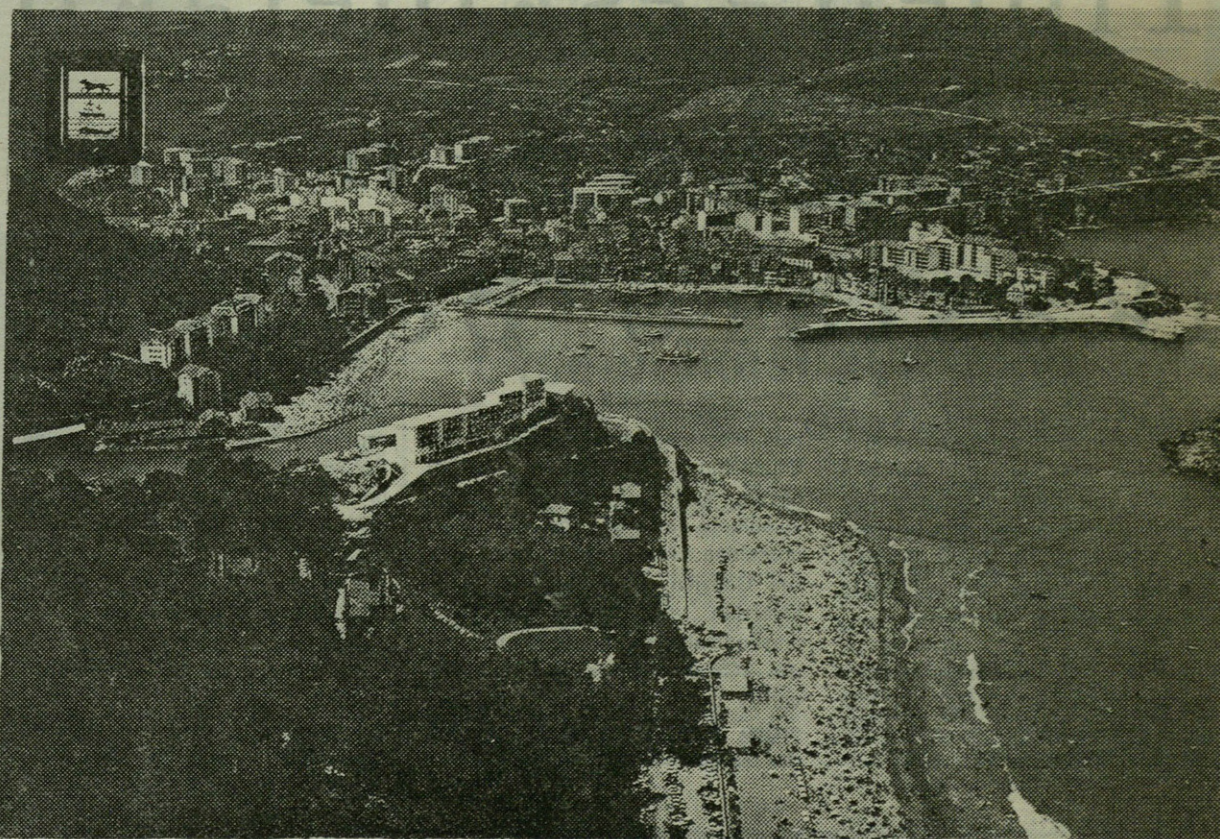
—Fronto ori erriena dalako euki ko dau batzorde bat eta batzorde ortan izango gera, baña frontoi ortan doiaz indarketa leku eder bat eta itxasgañean xapalda, balonzesto ta tenis'ko lekuagaz, uste degu gure alkartasunaren ardurapean ipiñi ko dabela.

—Oraiñ ez daukazue orretarako lekurik?

—Bai ta ez, Portalian daukaguz tenis eta balonzesto lekua baña udan berebillen itxilekuak dira, ta ostiko joko zelaian asi dira ikastetxe bat egiten (instituto de enseñanza media).

—Orduan orain ez daukazue zelairik?

—Ez baña ez jako ardurarik ze bearrezkoago da institutua.

—Zeintzuk dira zuen egin naiak geroko?

Jaiak amaitutakoan egingo dagu batzar nagusi bat, eta an erakutsi ko da egin dan guztia ta artuko dira erabagiak, egingo dira talde batzuk kirolerako ta jakintzarako, gure oitura zarrak zainduteko ta

gaztediaren batasunerako, onartuko doguz antzerki, dantza, abesti ta beste talde batzuk baña astiro, astiro ze ezin geinke danak batera egin, erosi degu 6 motxilla ta 2 Kamping gure gazteentzat; ganera daukagu leku egoki baten beharra; oraingo gela txikiaren ordeaz bear

degu leku aundi bat danon jolasgetarako.

Orretarako bidean zagoze Jesus M.^a ta laguntzalleak eta danen laguntzagaz lortuko dozue bide ori ez itzi gorengo mallara eldu arte. — ZORIONAK.

J. L. DE LA TORRE

SOBERANO

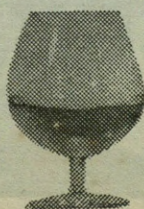
Ai... ta alako
gizonentzat,
ala ere!

RASGO SHI

GONZALEZ BYASS

BAI, EDARI APARTAI

Antze Zaletasuna

Dagonil guztian eta iraillaren 8' rarte dago gure errian, Lekeitio'n egindako esku biarren Erakusketa bat; bertan daukaguz zur lantza ikusgarriak bai euskalerriko irudiak bai mundu guztiko gizon ospetsuak, Kennedy'tarren senideak, zineko artelariak, munduko politika, eleiz gizonak eta abar, eskuz egindako euskal kutzak eta kaixak, margoziak kizu erriagaz egindako soñgaiñak, burnizko zizel-garritzak; gauza ederrak dagoz benetan, baña miñ aundia emoten nau jakitean lan orrek egin daben geienak zarrak izatea (gazte bi bakarrik) ta ez diñot zarrak baztertutearren, ez, diñot ori dakitelako ze etorkizun txiroa jatorkun. Ain gatxa izango litzake kanpaña bat egitea gaztediaren artean lan orretarako zaletasuna sartzeko? Ipiñi ikastola bat lan orretarako edo beste zeozer. Ez geunke nai era ortan gelditzea ta beti lenaukoari begira gelditzea.

Beste lan batzuetan be badaukaguz gogatsuak; olan daukaguz txistulari ugariak talde bat eginda euren gogorik enenagaz erriaren alde udaletxearen baimenagaz eta olan egin dabe «Zizili deuna» txistubatz, baita dantza solteko ikastola bat umeari erakusteko ta bai ederto be. Bardiñ ezin geinke esan erriko abezbatza gaitik baña uste degu jaso'ko dala utsuna onetatik, os-tero erriko eresbatza urtietan egon danik onen dabil; bardiñ esango degu errian dagozen soñu-irakasleen ikaslekuak beteta dagozela.

Negargarria dogu ezpata-dantzari taldearen egoera ta antzerki talde bat ez eukitea; uste degu denpora apur bat emonda egingo dirazela ta berriz izango dala Lekeitio lenago izan zan antzera lenengo mallan ipiñi degula antze talde guztietan. Ez gaitezen Lekittarrok gelditu asmo au lortu arte.

ANTERON

Miguel M. Eguren

ETXERAKO-ELEKTRO-GAIK

Eliz-atzea, 6 — Abaroa Etorrera — Batalla Otranto, 3

LEKEITIO

TXALUPE - ETXE PRIN

Arrain erreak. — Otseinketa ta ardaun ona.

Txatxo-ren Kaian

LEKEITIO

Donostian lenbiziko aldiz

Tipien - eskoletako andereñoentzat ikastaro berezia

Donostiko apaiz-gaitegiko aldapaxo ortan gora ta bera eundaka neskaxa pila ikusi degu aurtengo dagonilaren lenbiziko ogei egunetan. Gaztetxoak batzuek, gazteak geienak, ezkonduak ere bai. Baita ere moja batzuek. Zer dala-ta?

Bertara iritxi ta jaun-andre antolazailaekin alkar-izketa bat egin degu ZERUKO ARGIA-ren irakurleak jakinen gainean jartzeko asmoetan.

Izan ere, Madrid-go «Ministerio de Educación y Ciencia»-ren adar bat bezela azaldu berria da ofizialki «Gabinete de Evaluación» deritzaion lan-taldea. Talde berri onen elburua Galizian, Catalanun eta Euskalerrian jatorrizko izkuntzaren ikaskuntzak antolatzea. Ain zuzen ere «Grupo de Trabajo Vasco-Navarro» orren gain gertatu da gure erriko tipien-eskoletan eman bear dan irakastea. Jon Oñatibia jauna

era berri oiek gureak egin eta aur tipi oiek mundu berri baterako ezi naiak bultzatzen gaitu. Gure au esperientzi bat degu ta olako asko egiten badira berak ekarriko dute atzetik legea. Gaurkoz ez baitago tipi-eskoletako legerik.

—Nortzuk izan dira irakasleak?

—Batez ere katalandar talde bat izan degu maixu. Oiek eman dituz-

ikas-gai oiezaz gainera itzaldiak ere izan dira. Bada «Organización Mundial de Educación Preescolar» (O. M. E. P.). Erakunde orkoak diran lagun batzuk eman dituzte itzaldiak.

Benetan ikastaldi onak izan dira. Espezialisteri dagokion bezelakoak.

—Alderdi berrien bat izan aldute ikastaro oiek?

—Bai. Aurreri beste alde batera erakutsi bear zaio, berakin lan eginaz, maixu ta ikastale alkururik beti zerbaiten bila edo zerbait arkitzen ari dirala. Era berri oenk tipien burua jartzen du gero ikastaro nagusietan arkituko dituan gaiak obeto ulertu, ikasi ta sakontzeko.

—Andereñoak pozik diran ez dago galdetu bearrik. Batzuekin itz egin det egun oietan eta esan leike danak daudela poz pozik ikasten ari diran eragatik.

—Bai ala da. Irakasleak oso jarrak daude bere lanera. Lanerako tresnak ere ugari ekarri dituzte. Baita lan egin arazi ere.

—Test baten kontua aitatu dirate nextak...

—Bai. Ikastaro au bukatzekoan bakoitzari bere txartela emango zaio. Txartel ontan agiriko da nola ikastaro osoa egiña dan. Eta test baten bitartez, pertsona bakoitzak berez irakasle izatea egoki zaion ala ez, aztertuko da. Jakina, au esperientzi bat da baino ezin utzi li-tekena. Izan ere, askotan eskoletako aurrak maixu izan ez bear luke ten pertsonak izaten ditue irakasle. Erru au kentzea gure lendarbiziene-tako pausoa bear da izan: Andereño bear bezelakoak egin eta eman gure umeeri.

—Ikastaro au egin ezkeru bukatu al dute bere ikasketa?

—Ez. Au asiera besterik ez da. Emendik aurrera beste ikastaro ta lan egin bearko dituzte, iru bat urte barru, benetako tipien eskoletako andereño jator eta jak'ntsuak ateratzeko.

—Itaxropen ederre, Euskalerri-entzat.

—Benetan bai. Ara zenbat errietatik etorri zaizkigun andereño oiek:

GIPUZKOAN: Legorreta, Oiartzun, Elgeta, Oñate, Olaeta, Motriko, Antzuola, Pasa, Asteasu, Urnieta, Legazpia, Lezo, Usurbil, Deba, Eibar, Tolosa, Elgoibar, Ataun, Donostia, Lazkao, Iizartza, Aizarna, Urretxua, Aretxabaleta, Gabiria, Bergara, Zumaia, Irun, Zumarraga, Ordizia, Errera, Ondarrabi, Soralue, Mondragoe, Andoain, Idiazabal, Segura, Zaratuz, Errenderi, Aginaga, Anoeta, Berastegi, Ernani, Zizurkil, Zestua, Azkoiti, Amezketta, Isasondo, Lasarte, Beasain, Zaldibia, Getaria, Olaberria.

BIZKAIAN: Berango, Elantxobe, Berriz, Zeanuri, Deusto, Ermua, Bilbo, Maruri, Irureta, Ajurias, Lekitio, Bakio, Elorrio, Gamiz, Barakaldo, Abadiano, Ea, Durango, Galdakano, Ondarroa, Sestao, Markina, Gatika, Zaldibar, Sopelana, Nabarniz eta Gizaburuaga.

ARABAN: Gazteiz, Aramaiona.

NAPARROAN: Iruña, Olazagutua, Gorriti, Urdiain.

—Sinistekoa al da?

—275 neska jator!

—Arrokeririk gabe esan leike emakume asko ta askoen eskuetan dagola erriaren etorkizuna.

MIREN JONE AZURTZA

Ara emen Jon Oñatibia, Jose Lasa ta andereño katalandar bat ere, Maria Teresa Maynar izenekoa. Oiek emango diete erantzuna gure galdereri.

—Nortzuk antolatua izan da ikastaro au?

—Aurten bertan sortua dan «Grupo de Trabajo Vasco-Navarro»-k.

degu zuzendari, Jose Lasa Gipuzkoa-aldetik izendatua.

—Zergatik, ikastaro au aurten bertan, alako premiakin?

—Benetako premia ta presa genitun, bai. Pentsa zenbat eta zenbat tipi-eskoletan titulo gabeko andereñoak ari diran lanean. Emen ikusi degu arazo exkax ortatik ateratzeko era, gure andereñoak obeto prestatuak izateko bide bat eta gogor ekin diogu lanari.

—Zenbat lagun alkatu dira ikasle bezela?

—Gu ere txundituta gelditu gera. Berreun da irurogei-ta-amabost emakume. Euren artean badira orain arte andereño bezela lan egin dutenak, badira oraindik ikasten ari diranak, baita ere ikastaro onen bidez lenengo pausok eman dituztenak. Esan bearrezkoa degu izugarrizko lanetan ibiliak dirala geienak udara-erdian gauza guziak alde batera utzi, Donostian bizi lekua bilatu ta gero lan eta lan aritzeko.

Ikas-aldi ugariak izan dituzte: Goizean, 9'tatik 2'tara ta arratsaldean, 4'tatik 7'tara. Zortzi orduko lana, eten gabe. Ta danak alako suakin, gaine-a.

—Ikastaro oien elburua, bi itzetan?

—Tipi-eskoletako andereño mota berri-berri bat sortu arazi nai dugu. Gaurko egunean pedagogi aldetik aurrerakuntza aundiak ikusi dira ta

te ikastaroak. Barcelona-ko «Rosa sensat» taldekoak.

Gaiak: «Tipi-eskolaren antolatzeta» (Ramon Fuster-ek), «Musika» (M^{ra} Teresa Giménez eta Maria Martorell-ek), «Margo-ertia» (Roberto Llimos-ek), «Esku-lanak» (Montserrat Torres-ek), «Euskera» (Jon Oñatibia-k), «Ritmika» (Anton Font-ek), «Gorputz-izkuntza» (Eduardo Mayans-ek), «Ao-izkuntza» (Carmen Aymerich-ek), «Aur-Zinea» (M^{ra} Teresa Maynar-ek), «Gaurko Matematikak» (Maria Rubies-ek).

